

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor:
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prisljan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

JANUAR — MESEC RAZPRAV

Pred sprejemom temeljnih samoupravnih aktov

Ena od osnovnih značilnosti organiziranja novih TOZD v železarni, ki nam ne povzročajo malo dela, je, da smo začeli postopek reorganizacije še po starem zakonu, do konca izvedli ga bomo pa po novem. Ker naj bi bila reorganizacija v prvem kvartalu opravljena, predvsem pa pravno trdna, bo januar pravi mesec razprav. Po temeljiti razpravi moramo namreč sprejeti štiri temeljne samoupravne akte, in sicer:

— samoupravne sporazume o združevanju dela delavcev v TOZD,

— statute TOZD,

— samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo in

— statut delovne organizacije.

Sprejem teh aktov naj bi bil zaključen s februarjem, da bi se TOZD in delovna organizacija lahko z marcem že na novo registrirale.

Posebne komisije v TOZD bodo prejele osnutke prvih dveh aktov in jih dale v razpravo na delovnih skupinah oziroma delnih zborskih delovnih ljudi. Na podlagi pripomb v teh razpravah bodo delavski sveti TOZD sprejeli predloge teh aktov ter razpisali referendume za njihov sprejem.

Osnutka drugih dveh aktov, ki se nanašata na delovno organizacijo, je sprejel stari delavski svet delovne organizacije ter ju dal v razpravo po TOZD in DSSS. Ta isti delavski svet bo na podlagi pripomb določil predlog in razpisal referendum.

Da bo razprava o vseh teh aktih kvalitetna, bodo predtem organizirane posebne razprave v

družbenopolitičnih organizacijah, načrtovan pa je tudi seminar za vodilne delavce TOZD in predstavnike samoupravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij v TOZD.

Prva dva akta pomenita novost. Zlasti prvi ureja temeljna vprašanja tako na družbenoekonomskem področju kot pri medsebojnih delovnih razmerjih. Zato bo nazadnje tudi moral vsak delavec s svojim podpisom potrditi, da se strinja z njegovo vsebino.

Po teh aktih se bodo morali ravnati delavci v TOZD tako pri svojem delu kot pri izvrševanju svojih samoupravljaljskih funkcij. Istočasno pa bodo ti akti temelj za oblikovanje drugih izvedbenih aktov, ki jih bodo kasneje še sprejeli delavski sveti TOZD. Z njimi naj bi si delavci utrdili svoj položaj, ki je sicer določen z ustavo in zakonom o združenem delu. Vsi samoupravni akti, ki bodo sledili, bodo dejansko izhajali iz njega.

Obstaja možnost in tudi zaželeno je, da glede na specifičnosti posameznih TOZD, njihovega dela in poslovanja, ne bodo vsi samoupravni sporazumi v končni obliki enaki oziroma tipizirani, ampak da bodo odraz razmer v posameznih TOZD. Zato pa je tembolj potrebno, da se delavci aktivno vključijo v razprave.

Enako pomemben je seveda tudi samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo, saj gre tu za urejanje odnosov med TOZD v delovni organizaciji. Tudi tu se je treba aktivno vključiti v razpravo. Ne samo zato, da se seznanimo s sporazumom, ampak zlasti da damo pripombe, kakšni odnosi naj bi veljali v medsebojnih razmerjih, posebno pa glede dohodkovnih odnosov, ki so istočasno materialna podlaga samoupravljanja in seveda tudi samoupravnih odnosov.

Pristop do teh aktov in do razprave torej nikakor ne sme biti formalističen, še najmanj kampanjski, češ »spet samoupravni sporazumi, pač eni od mnogih, kakršne smo že sprejemali in jih še bomo«, ampak življenjski. Treba je dojeti, da nihče ne bo urejal teh odnosov zunaj delavcev in TOZD, ampak da si jih mora urediti vsak sam. Sami si ustvarjamo naše akte, ki pa se jih bomo seveda potem, ko jih bomo sprejeli, tudi morali držati. Ker

si delavec z njimi kuje svoje orožje, se mora tudi dobro seznaniti z njimi, da bo z njimi uspešno rokoval.

Sicer je res, da smo te dokumente dolžni sprejeti po ustavi in

zakonu, bodo pa istočasno tudi ogledalo naših razmer in naše zavesti, bodo temelj našega samoupravljanja, ki si ga postavljamo sami in na katerem bomo gradili naprej. R.

Proizvodnja Slovenskih železarn v novembru

V Železarni Štore so že izvršili letni načrt proizvodnje jekla. Razen tega se v novembru ni pripetilo prav nič takega, kar bi morali posebej poudariti. V Železarni Ravne je obratovala tudi druga 40-tonska elektro peč, čeprav imajo še vedno težave zaradi pomanjkanja naročil.

Poskusna proizvodnja v novi hladni valjarni na Jesenicah še

ne daje toliko izdelkov za prodajo, kot je bilo predvideno v letnem gospodarskem načrtu za november, zato se je povečal tudi zaostanek v izvrševanju plana blagovne proizvodnje.

Ob pričetku zadnjega meseca letošnjega leta je bilo stanje naslednje:

(Nadaljevanje na 2. strani)

V Topli

IZ VSEBINE

- Inovatorji prihranili 11 milijonov
- Možnosti sodelovanja s Švedsi
- Ob dnevu JLA
- S seje delavskega sveta Železarne
- Pogled nazaj in naprej
- Naša anketa: Kako smo informirani?
- Za nov spomenik na Poljani
- Krajevna skupnost Črna
- Kulturna skupnost v letu 1977
- Negativni humor
- Rekreacija in šport

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnja surovega železa je 5% večja, kot je bila v enakem času lani in 2% večja od načrtovane za 11 mesecev. Letošnja proizvodnja jekla je 2% manjša od lanskoletne. Zaostanek za načrtovano proizvodnjo je pa blizu 4%. Blagovna proizvodnja je za 4% manjša kot ob koncu novembra lani in zaostaja 5% za zbirnim načrtom.

Vrednost letošnjega izvoza je za 14% večja od lanskoletnega izvoza mesec dni pred koncem leta, vendar je skoraj 5% za načrtovano vrednostjo. V novembru je znašala izvršitev načrta povprečne mesečne vrednosti izvoza samo 74% in zato je tudi zbirna izvršitev zdrknula z 98% na 95%.

Realizacija je bila 3% nižja od lanske, za načrtom realizacije pa je znašal zaostanek 9%.

Proizvodnja surovega železa je bila v novembru za nekaj več kot 1200 ton nižja od oktobrske. Na Jesenicah so imeli težave zaradi povečane vlage v vsipnih surovinah, kar je bila posledica izredno slabega vremena.

Proizvodnja jekla se je približala povprečnemu mesečnemu načrtu in je bila tudi za okoli 2.000 ton večja kot oktobra. Na Jesenicah je znašala izvršitev načrta 100%. Posebno dobro so obratovali v elektro jeklarni, saj so izvršili 108% mesečnega plana in imajo dobre upe, da dosežejo tudi letni načrt proizvodnje.

V ravenski jeklarni so obratovali sicer z vsemi pečmi, ker pa ne obratujejo neprekinjeno in je bilo zaradi praznikov manj delovnih dni, so mesečni načrt izvršili le 90%. V Železarni Štore so s 120% izvršitve mesečnega načrta dosegli eno boljših mesečnih izvršitev in so že dosegli in presegli letni načrt proizvodnje surovega jekla.

Blagovna proizvodnja je bila v železarnah okoli 3.700 ton nižja kot v oktobru in znaša izvršitev 95%. Mesečni načrt so presegli samo v Železarni Štore, kjer imajo ugodno možnost, da dosežejo tudi letni načrt.

Predelevalci so dosegli le 92% izvršitve. V »Plamenu« in »Verigi« so presegli mesečni plan in imata obe delovni organizaciji možnost, da bosta izvršili letni načrt blagovne proizvodnje. Slabše je stanje v TOVILU in posebno v »Žičnici«, kjer je bila mesečna izvršitev 69%. Med problematiko je tudi navedena težava v oskrbi z vložkom, kar se v medsebojnem oskrbovanju v okviru SOZD Slovenske železarne posebno ob letošnjem stanju naročil ne bi smelo dogajati.

Izvršitev blagovne proizvodnje skupno za Slovenske železarne je bila v novembru 95%.

Izvoz je bil v novembru menda najnižji v vsem letu in znaša izvršitev količinskega načrta v železarnah 59% in pri predelevalcih 93%. Vrednost izvoza je dosegla v železarnah 67% načrtovane vrednosti in pri predelevalcih 97%.

Vrednost prodaje je bila 95% mesečnega načrta in so splahnili še zadnji upi, da bi se stanje v zadnjih dveh mesecih kaj popravilo.

Cez mesec dni bomo delali pregled izvrševanja letnega na-

črta proizvodnje, izvoza in realizacije. Leto 1976 za slovensko železarstvo poslovno gotovo ni bilo uspešno. Tudi 1977. leto ne bo lahko in treba je že sedaj vložiti vse napore v to, da bo boljše. Kriza na svetovnem trgu železarskih izdelkov še vedno traja in je izboljšanje pričakovati šele konec leta 1977. V Jugoslaviji se stanje naročil zopet popravlja in s povečanjem investicijske aktivnosti lahko pričakujemo tudi za nas boljše čase. Kreditiranje proizvodnje serijske opreme strojni industriji je ukrep, ki daje zagotovitev naročil tudi železarnam. Cene na svetovnem trgu jekla se še nekaj mesecev ne bodo bistveno dvignile in bo izvoz še naprej sicer potreben, vendar kisló jabolko, kateremu se pa ne moremo izogniti.

Že v kratkem pričakuje svet ponovno podražitev nafte, vprašanje je samo, za koliko. Cena nafte potegne za seboj vse cene energetskih virov. Že dalj časa napovedujejo ponovno povečanje cen železovi rudi in drugim surovinam.

Tega ne naštevam, da bi že vnaprej črnogledo napovedoval težave v novem poslovnem letu. Prav pa je, da s težavami pravočasno računamo, da bi jim bili lahko kos.

Pogoji za boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti bodo gotovo dani in s tem pogoji za ponoven dvig storilnosti in boljše poslovne uspehe, katere bomo še kako potrebovali, da bi lahko realizirali tisto, kar smo načrtovali v srednjeročnem razvojnem programu za leto 1977.

Milan Marolt, dipl. inž.

INOVATORJI PRIHRANILI 11 MILIJONOV

Ob koncu drugega leta tehničnih inovacij in zaščite pravic industrijske lastnine

Za nami je drugo leto tehničnih inovacij in zaščite pravic industrijske lastnine. Zakaj je prišlo do proglasitve prvega in drugega leta, je bilo že mnogo napisanega, na kratko pa le to: za tako važni in pri nas tako zanemarjeni področji, kot so inovacije in industrijska lastnina, je samo proglasitev enega ali več let s tem naslovom res premalo, če ostane samo pri proglasitvah.

Najprej se ozrimo in pogledimo, kaj je bilo v naši delovni organizaciji storjenega, da bi čim boljše izkoristili znanje in hotenja naših delavcev. Ta pogled nazaj naj nam služi za to, da vidimo prehojeno pot in ugotovimo, če je bila pravilna oziroma če je potrebno njeno smer v bodoče kaj spreminjati.

K organiziranemu obravnavanju inovacijskih procesov smo pristopili že davno pred proglasitvijo leta inovacij. Leta 1956 smo sprejeli prvi pravilnik s tega področja in leta 1965 je bil določen delavec, ki je bil zadolžen za pravo predlogov tehničnih izboljšav. Leta 1975 je bil sprejet samoupravni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah SZ, ki daje dovolj solidno osnovo za večji razmah inovacijskih procesov. V pravkar minulemu letu se je v vzpodbujanju inovacij vključil tudi sindikat. Pri osnovnih organizacijah so izvršni odbori določili delegate za propagiranje inovacijskih procesov. Treba je povedati, da je ta akcija precej dvignila število prijav, niso pa še dovolj izkoriščene možnosti, ki jih nudi ta način dela.

Na osnovi naštetih prizadevanj so bili v naši delovni organizaciji v preteklem letu doseženi naslednji rezultati:

naši delavci so dali 61 prijav tehničnih izboljšav. Od teh je bilo obravnavanih 47, 14 predlogov pa je bilo takšnih, ki so bili nezadostno dokumentirani in jih še nismo mogli obravnavati. Od obravnavanih je bilo 30 odobrenih, štirje zavrjeni, 13 pa jih je še v postopku. Gospodarska korist od obravnavanih predlogov je

znašala okrog 11.000.000 dinarjev, avtorji pa so za te prihranke prejeli 212.344 dinarjev ali niti dveh odstotkov.

Ocenjujoče te dosežke lahko rečemo, da so »še kar dobri«, še daleč pa niso takšni, da bi smeli biti z njimi povsem zadovoljni.

Toliko o dosedanjem delu na področju inovacijskih procesov. Pogledimo, kaj ni tako, kot želimo,

in kaj bi kazalo storiti, da se našim željam čim bolj približamo.

Predvsem ne moremo biti zadovoljni z majhnim številom predlogov oziroma predlagateljev. Pri 61 predlogih je sodelovalo 107 delavcev oziroma komaj 2,4% zaposlenih. Po preprosti računici, da je vsak od 107 avtorjev povprečno prihranil delovni organizaciji približno 100.000 din, lahko ugotovimo, da so vlaganja v inovacijske procese zaenkrat najbolj rentabilna naložba. Če upoštevamo, da nam je letos 2,4% zaposlenih prihranilo 11 milijonov, ni težko ugotoviti, kaj bi pomenilo, če uspešno v prihodnje število predlagateljev povečati vsaj na 10%.

Tudi oblika predlogov ni takšna, kot si želimo. Večina predlogov je takšnih, ki so že izvedeni in že dajejo rezultate, zaželeno pa je, da bi ljudje prijavljali predvsem svoje zamisli, kako nekaj izboljšati oziroma sporočali, kaj je pri nas pomanjkljivo rešeno. Na osnovi takšnih sporočil bi se razpisale naloge, kjer bi imeli možnost sodelovati vsi.

V prihodnje moramo še bolj okrepiti delovanje sindikata pri vzpodbujanju inovacijskih procesov.

Za konec bi rad poudaril še naslednje. Ko se poslavljamo od drugega leta tehničnih inovacij in zaščite pravic industrijske lastnine, se moramo predvsem zavedati, da se je delo pri vnašanju inovacijskih procesov v celoten poslovni proces šele začelo. Nekaj naših uspehov je bilo videti na razstavi inovacij konec leta v hodniku upravne zgradbe.

Krivec Franjo

MOŽNOSTI SODELOVANJA S ŠVEDI

(Iz potnega poročila)

UDDEHOLM

Uddeholm nam je poznan, pa vendar ni odveč, če obnovim nekaj značilnih novjših podatkov o tem velikem, prek 300 let starem švedskem koncernu. Uddeholm je leta 1975 zaposloval okrog 12.500 ljudi, sestavljajo pa ga proizvodne dejavnosti: jeklo, gozdarstvo in les, papir, kemija in energija. Leta 1975 je ta koncern imel okrog 2,1 milijarde šv. kr. prometa, od tega z jeklom okrog 1280 milijonov šv. kron ali 61%. Na področju jekla zaposluje na Švedskem okrog 6000 ljudi, v inozemstvu pa okrog 1200. Na Švedskem ima rudnik železove rude v Persbergu in tovarne v Hagforsu, Munkforsu, Degerforsu, Starforsu in Blombacku.

Proizvodnja jekla je razdeljena na naslednje divizione:

- železo, jeklo in gredice,
- paličasto jeklo,
- pločevina,
- hladno valjani trakovi,
- vlečna žica in žični izdelki,
- jeklena litina,
- cevi + fittingi,
- raziskovalni inštitut.

Letno prodaja okrog 185.000 ton jeklenih izdelkov, od tega 1/3 na Švedskem in 2/3 v inozemstvu. Izvoz je leta 1975 znašal 850 milijonov šv. kr. ali 66% prodaje.

Divizioni so dobičkovne enote, samostojni v poslovanju, tehnologiji in prodaji. Povezujeta jih medsebojni promet in kapital. Najmočnejši divizion je paličasto jeklo, ki zajema 60% prodaje jekla, loči pa se na:

- orodna jekla
- nerjavna jekla in
- brzorezna jekla.

Proizvodnja in predelava jekla je na Švedskem najmočnejša gospodarska in izvozna dejavnost. Kljub priznani kvaliteti se mora boriti s svetovno konkurenco.

Specializacija, ki ob lažjem obvladavanju tehnologije, izboljševanju kvalitete, zniževanju stroškov izdelave in povišanju produktivnosti pomeni konkurenčno sposobnost, je na Švedskem brez-kompromisna. Ta ni obvezna le znotraj posameznih koncernov, temveč se prepleta tudi med koncerni. Pred leti dosežen sporazum med Uddeholmom in Fagersto je pomenil šele začetek delitve proizvodnega programa, ki se v sedanji recesiji nadaljuje. Uddeholm je od Stora Koopberga odkupil Vitmanshytan in Söderfors. Prvo tovarno je Uddeholm ustavil, drugo pa priključil med svoje divizione. Söderfors bo specializiran le za brzorezna jekla.

Proces specializacije pa se bo nadaljeval. Uddeholm je že prevzel prodajo Boforsa, predvideva

pa opustitev proizvodnje pločevine. To pomeni, da bo v paličastem jeklu postal še močnejši.

Kakšne posledice za zaposlene imajo take brezkompromisne specializacije, si lahko predstavljamo. Zahtevajo namreč premeščanje in odpuščanje ljudi. V borbi za produktivnost je zanimiva tudi odločitev o dogovorni predčasni upokojitvi. Na Svedskem je obvezna upokojitvev pri 65 letih starosti. UHB stimulira upokojitvev pri 60 letih, s tem da pokojnino poravnava sam, pridobi pa socialne dajatve. Tako upokojenih ne nadomešča z novimi delavci.

V borbo za obstoj so v Uddeholmu vključeni tehnologji in prodajalci. Uddeholm ima v svetu za jeklo 11 lastnih trgovskih firm in dodatno 30 prodajnih enot ter 10 zastopništev. Jeklo torej prodaja za lastno organizacijo.

Železarna Hagfors je največja tovarna Uddeholma. Zaposluje 2200 ljudi in izdelava okrog 150.000 ton jekla letno. Izdeluje surovo železo v elektro pečeh, ingote, v žilindri prečiščene ingote, gredice, paličasto jeklo, žico, toplo valjane trakove in jekleno litino.

Divizion deluje kot forme. Imajo svojega generalnega direktorja, funkcionalno pa so razdeljeni na sektorje za marketing, proizvodnjo in kontrolo. Vsak divizion ima tudi nadzorni odbor, ki ga sestavljajo podpredsednik, direktorja koncerna kot predsednik, direktor divizion, dva prednika, direktor delovne skupnosti in zunanji strokovnjaki. Divizion imajo tudi svoj kolegijski poslovni organ ali predsedstvo, ki ga vodi generalni direktor, sestavljajo pa ga vodje sektorjev za marketing, proizvodnjo in kontrolo. V okviru tovarne Hagfors so trije divizion in raziskovalni inštitut.

Direktor divizion kovanega in paličastega jekla, ki se je pred sprejemom te dolžnosti navduševal s tako razdelitvijo, sedaj zahteva, da se vodenje na področju železarn Hagfors združi. To praktično že obstaja, direktor s svojim aparatom pa skrbi tudi za splošne, socialne in disciplinske zadeve inštituta, ker je ta za plotom tovarne.

To pomeni, da se prva zagretost razdelitve na divizione normalizira in da nastajajo resnično tehnološko, komercialno in ekonomsko zaključene ustvarjalne enote. Podobno kot v Hagforsu bo tudi v Degerforsu, kjer se bo proizvodnja surovega jekla in polizdelkov, ki sedaj spada v divizion za jeklo, pridružila proizvodnji pločevine in tvorila sklenjeno celoto. Iz povedanega se tudi vidi, da nikomur ni prišlo na misel, da bi organiziral divizione po funkcijah komercialne, priprave dela, kontrole ali podobno. Vse te funkcije s proizvodnjo vred tvorijo divizion.

ZELEZARNA HAGFORS

Tovarna se obnavlja, modernizira in širi. V teku je investiranje v vrednosti 200 milijonov šv. kr. Glavno investiranje je v valjarni paličastega jekla, kjer bodo mehanizirali srednjo progo in postavili novo konti progo danieli za žico in drobne dimenzije. Investirajo tudi v mehansko obdelavo jekel, jeklo livarno, skladiščenje in adjustažne na-

prave. Celotno paličasto orodno jeklo mehansko obdelajo, kar povečuje ceno, zboljšuje kvaliteto in zmanjšuje reklamacije. To bi moral biti vzor tudi za Železarno Ravne.

Tovarna ima uskladiščene velike količine polizdelkov in končnih izdelkov, skupna vrednost teh materialov in surovin je okrog 150 milijonov šv. kr., enako zalogo pa imajo tudi v skladiščih izven tovarne na Svedskem in predvsem pri lastnih trgovskih firmah v inozemstvu. Vrednost osnovnih sredstev cenijo na 300 milijonov šv. kron. Divizion mora na celotne naložbe na sredstva 600 milijonov šv. kr. za ceno kapitala koncerna odvajati 10% ali 60 milijonov šv. kr. letno. V tem je razlog, da si mora divizion prizadevati za povečanje produktivnosti in dobro uporabo instaliranih naprav.

Materiali večinoma skladiščijo na prostem, za občutljiva jekla pa so v enem mesecu zgradili dve dodatni skladišči s skupno 10.000 kvadratnimi metri površine. Izdelani sta tako, da je prek jeklene konstrukcije dvojna plastična prevleka. Za oskrbovanje imajo viličarje, ki so komunikacijsko sredstvo v celi tovarni.

Najbolj je zaseden oddelek za EŽ postopkom. Ima dve Böhlerjevi napravi, ki lahko pretopita elektrode na ingote maks. 1000 φ, maks. 6,5 m dolžine in maks. 18 ton teže. Ta oddelek dela na 5 izmen, kar pomeni petek in svetek, letno pa pretopi okrog 7 do 8 tisoč ton jekla. Jeklolivarna vliva največ nerjavne materiale za energetiko in druge potrebe.

Uddeholm veliko vlaga tudi v raziskave in razvijanje novih postopkov. Pokazali so naslednje naprave:

- za dupleks postopek: obločna elektro peč — konvertor s pihanjem pregrete pare in kisika, ki ga v Degerforsu uporabljajo za proizvodnjo nerjavnih jekel. CLU postopek je zanimiv za Železarno Jesenice;

- za redukcijo in rafinacijo v specialnem konvertorju z indukcijskim dogrevanjem in napravo za doziranje dodatkov, zdrobljenih na fine frakcije. Naprava je poskusna in ima kapaciteto 11 ton jekla na šaržo. Uddeholm — ASEA postopek ali Uddacon je zanimiv zaradi preprečevanja onesnaženja okolja;

- za granuliranje tekočega železa, ki se uporablja za doziranje v Uddacon.

V tovarni so tudi druge tehnološke zanimivosti:

- ASEA — SKF naprava za ponovno tehnologijo izdelovanja surovega jekla,

- avtomatsko kovanje na hidravlični stiskalnici,

- opremljenost in delovanje brušenja, peskanja, luženja ter obdelovanja gredic in gotovega blaga,

- ureditev nove jeklolivarne za ulivanje jekla v školjke in okvire,

- povečanje kapacitete elektro peči z močnejšim transformatorjem in način pihanja kisika,

- ogrevni agregati in peči za termično obdelavo.

Posebno zanimiva sta visoko produktivni stroj farmer norton

za rezkanje okroglih profilov in naprava za kombinirano peskanje ter luženje.

Mesarske kavlje uspešno ulivajo po kroning postopku (torej jih ne izdelujejo iz valjanega nerjavnega jekla).

Dvižno ogrodje MH, ki ga je kupila ZJ kot predprogo žične valjarne, je dobro in ima pustno zmogljivost do 200.000 ton gredic.

SKF — ASEA ponovna tehnologija je draga, a najboljša rešitev za proizvodnjo žlahtnih jekel.

SPORAZUMEVANJE O SODELOVANJU SZ — UHB

Ves čas prisotnosti v Hagforsu smo intenzivno vodili tudi razgovore za poslovno tehnično sodelovanje. Načeloma smo se dogovorili:

- da sodelovanje med SZ — v začetku z izdelki Železarn Ravne — pričnemo s 1. 1. 1977.

- da je do 15. 2. 1977 treba urediti listo obojestranskega kompletiranja orodnih in nerjavnih paličastih jekel za prodajo v SFRJ in na zahodu ter oskrbeti odobritev kompenzacijskih poslov,

- da je takoj treba začeti urejevati skladiščno poslovanje prodaje žlahtnih jekel,

- da bodo posli blagovnega prometa tekli v odnosu 1:1,

- da je takoj treba začeti z iskanjem poti za reeksportne dobave UHB, kombinirane z izdelki SZ,

- da je za know-how projekte treba izdelati posebne pogodbe.

V Hagforsu smo dobili:

- standardni pregled jekel po dimenzijah in kvalitetah, ki se prodajajo iz zaloge in sistem pribitkov na ceno,

- opis celega režima za obdelavo ter predelavo UHB jekel pri porabnikih,

- cenik za nekatere jeklene izdelke.

Lokalno skladišče UHB naj bi bilo tudi kot kompletiranje izdelkov orodnih in nerjavnih jekel v Ljubljani.

SFRJ, države SEV in dežele v razvoju naj bi za izdelke UHB + SZ pridobili s pomočjo Slovenskih železarn. Sodelovanje s tako

organizacijo, kot je UHB, bo sigurno pomenilo transfer izkušenj, znanja in kondicije na svetovnem tržišču žlahtnih jekel, zato ga je treba poslovodstveno in samoupravno podpreti.

Sklenitev kooperacijske pogodbe UHB — SZ bo realna le, če bo bazirala na takem dopolnjevanju oskrbovanja jugoslovanskega tržišča z jekli, ki pri izvozu ne daje premije, pri uvozu pa odpade carina. Tak kompenzacijski posli bodo omogočili kompletiranje oskrbovanja jugoslovanskih porabnikov brez dodatnih deviznih izdatkov. Sklenitev pogodbe pa bi neugodno vplivala na dosedanje zastopstvo UHB v SFRJ, to je na Tehno Union. UHB se je že odločil za zoževanje zastopniške mreže in tudi za ukinitvev zastopništva pri nas. To funkcijo naj bi v prihodnosti opravljale Slovenske železarn, kar bi bilo logično zlasti potem, če bi sodelovanje razširili tudi na druge divizione UHB.

Vest, da ima UHB namen v prihodnje zastopništvo za SFRJ prepustiti Dunaju, so demantirali, resno pa računajo na Slovenske železarn. S tem v zvezi s prodajo prek skladišč s simpatijo gledajo na pridružitvev neke organizacije blagovnega prometa SOZD SZ.

ASEA

ASEA je Železarni Ravne ponudila dve napravi: večjo 40-tonsko za novo, in manjšo 30-tonsko za staro jeklarno. Ker se mora v kratkem sprejeti odločitev za posodobljenje proizvodnega jekla, sva z direktorjem Doboviškom dobila dodatne informacije o stanju ASEA-SKF naprave in gradiva, ki bodo pomoč pri izdelavi predloga.

Mnenja sem, da bi na Ravnah morali prvo posodobiti in povečati proizvodnjo jekla v novi jeklarni in šele na podlagi izkušenj razmišljati o nakupu opreme za ponovno tehnologijo v stari jeklarni. Tako stališče je logično zaradi tega, ker se v stari jeklarni še s pridom uporablja stocksova vakuumska naprava. Izkušnje na Ravnah bodo koristne tudi za odločitev na Jesenicah in v Štorah.

Gregor Klančnik,
generalni direktor
Slovenskih železarn

Skladovnice

NAŠA ANKETA:

Kako smo informirani?

Dobro in uspešno samoupravljanje sloni tudi na dobri informiranosti znotraj delovnih organizacij. Da bi to dosegli tudi v železarni, smo že pred časom dokaj popestrili dejavnost naše razglasne postaje. Pred dobrimi šestimi meseci pa smo naš dolgoletni Informativni fužinar, ki je izhajal prej enkrat na mesec, pričeli izdajati vsakih štirinajst dni. Obveščanja v naši delovni organizaciji torej ne manjka. Šest delavcev je o tem povedalo svoje mnenje.

Darinka Arnšek, laborantka za radiografijo:

»Z obveščanjem v železarni sem zadovoljna, saj so njegove oblike prilagojene razmeram v združenem delu in dokaj dobro organizirane. Večino informacij preberem iz Informativnega fužinarja, precej pa zvem tudi na sestankih

Darinka Arnšek

naše delovne skupine. Kadar pa me zanimajo podrobnosti, se o njih pozanimam pri delegatih in članih organov samoupravljanja in smatram, da ima take možnosti sleherni član našega kolektiva. Reči moram, da Informativni fužinar redno prebiram, bolj temeljito pač takrat, ko zasledim v njem informacije, ki me bolj konkretno zanimajo. Menim, da je virov informacij v naši delovni organizaciji dovolj. V našem glasilu prebiram vse rubrike, razen tistih člankov, ki obravnavajo čisto strokovne teme, ki niso neposredno povezane z mojim delovnim mestom in okoljem. Kljub temu pa smatram, da so tudi taki članki potrebni in dobrodošli mnogim članom.

Informativni fužinar je glasilo, ki upravičuje svoje poslanstvo, in ga ne mislim kritizirati, kljub temu pa sem mnenja, da ga je mogoče še izboljšati. Vseč mi je, da je delo mladine zajeto v prilogi Mladi fužinar. Želim si, da bi se tudi ta priloga še razširila, saj smatram, da je o delu in življenju mladih v našem kolektivu možno pisati še več. 14-dnevni Fužinar zajema sicer problematiko izven železarskega življenja, kljub temu pa menim, da je to premalo. Zato predlagam, da bi

dobil Informativni fužinar neko novo dimenzijo. Predvsem mislim, da bi bilo prav, da bi tudi Informativni fužinar prinašal več informacij o delu in življenju krajevnih skupnosti, raznih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev. Predvsem bi moral obveščati krajanke o mnogih prireditvah, ki jih ni malo. Kajti menim, da pri nas plakati ne odigravajo svoje vloge zadovoljivo. Prav zato bi naše sedanje glasilo moralo izhajati tedensko.

Peter Vujevič, ključavničar:

»Kar se tiče obveščeniosti znotraj našega kolektiva, menim, da je ta zadostna, pa naj zadeva gospodarski položaj ali pa dejavnost družbenopolitičnih organizacij. Sem dokaj dobro informiran prek obstoječih informacijskih virov. Redno prebiram Informativni fužinar. Škoda je le ta, da je precej naših sodelavcev, ki jim je malo mar za tak vir informacij. Dodatna tiskana obvestila, razen izrednih primerov, menim, da so odveč, saj delavci vse premalo posegajo po njih. Reči moram, da je sedanji 14-dnevnik dokaj dobro opremljen in zadostuje dobremu informiranju. Prav zato bi bilo odveč, da bi postal tednik. Rad posegam po Fužinarju in prebiram najraje članke, ki so nekak zapis samoupravnih sej. Precej se zanimam tudi za športno rubriko, humoreske pa čitam samo občasno. Sem pa malo razočaran nad drugo platjo. Pred leti je bil izveden nekakšen seminar za dopisnike našega glasila, vendar kljub temu, vsaj kolikor opažam jaz, se število dopisnikov s tem ni povečalo. Zdi se mi, da se v našem tovarniškem glasilu pojavljajo eni in isti avtorji. Zato menim, da bi morali število dopisnikov še povečati, saj pogrešam sestavke in predvsem kratke vesti o življenju in problemih, ki nas tarejo tudi izven železarne. Prav zato menim, da bi bilo prav, da k sodelovanju povabimo še več dopisnikov, ki bodo opisovali taka področja, saj bi se tako nedvomno izboljšale informacije tudi iz krajevnih skupnosti.«

Peter Vujevič

Avgust Knez, inženir:

»O poslovanju sem zelo slabo obveščen. Zakaj je tako? Predvsem zato, ker so odgovorni za take stvari premalo zainteresirani, premalo prepričani v to, kar bi morali dati v javnost, ali pa ne vedo, kako in kaj. Nasploh se tega premalo zaveda sleherni občan. Največ informacij dobivam iz Informativnega fužinarja, čeprav so na voljo še drugi viri komunikacij, s katerimi bi bili hitreje obveščeni. Posebno velja to za informacije, ki so vezane na določen datum, ki so aktualne samo do določenega časa. Vendar so ti hitrejši viri obveščanja zelo malo izkoriščeni. Morda prav zato tudi moramo posegati bolj po glasilu. Posegam po njem, če je vselej dosegljiv. Reči pa moram, da je obstoječih komunikacij za informacije dovolj. Kot rečeno, še te niso dovolj izkoriščene. Razglasna postaja bi lahko določene stvari nekajkrat ponovila, pa tudi občasna obvestila delovne skupnosti so hitrejši viri informacij. Ker pa pri vseh več ali manj obstaja neki odpor za vse to, je važno, da se dela več na tem, da se člani združenega dela pridobi, prepriča, da je koristno se posluževati omenjenih komunikacijskih sredstev za obveščanje individualno in kolektivno. To pa je tudi eden najvažnejših elementov kulture. Zakaj tako? Zato, da

Avgust Knez

bomo vedeli pravočasno, kaj je prav, in kaj ne, kako v prihodnje ukrepati, da bo bolje. Zboljšali bi lahko tudi družbene komunikacije, s tem da bi bilo dovolj množičnega glasila v nekaterih lokalih, kot na primer v Nami in Domu železarjev, saj tod posedajo mnogo naših ljudi. Seveda je še premalo v naših informacijah ali tisku kot tudi v drugem tega, kar mora imeti komunikacijski sistem samoupravnega socializma v družbenem samoupravljanju in sporazumevanju: enakopraven dialog, v katerem skušajo ljudje razumeti drug drugega, ne pa drug drugemu vsiljevati mnenja.«

Gašper Starc, električar:

»O dogajanju v železarni sem redno obveščen, prav tako tudi o proizvodnji in poslovanju. Večino informacij dobim prek razglasne postaje, v Informativnem fužinarju in na sestankih. Vseh ponujenih informacij, ki jih ni malo

Gašper Starc

znotraj tovarne, se redno poslužujem. Virov informacij je dovolj, vendar bi bilo treba razmisliti o popestritvi vsebine. Vse premalo poročamo o delu, sestankih in predlogih delovnih skupin kot osnovnih delovnih celic. Sistem povratnih informacij je pomanjkljiv, saj marsikje na zastavljena vprašanja predolgo čakajo na odgovore. Če bi Informativni fužinar postal tednik, bi v njegovo vsebino sodili tudi prispevki oziroma obvestila o dogajanjih izven železarne, saj preživimo ostali čas v krajevnih skupnostih in nas zato tudi zanimajo problemi v zvezi z njo. Nedvomno pomemben vir obveščanja je naša razglasna postaja. Je eden od zelo ažurnih medijev, vendar je po mojem programsko premalo izkoriščena. Ravno tu bi morali redno poročati o delu in sklepih samoupravnih organov, ne pa da samo obveščamo, kdaj bo kaka seja. Tudi rubrika »na današnji dan« naj bi prinašala vesti oziroma dogodke o pomembnih tre-

Oto Košutnik

nutkih v samoupravljanju našega kolektiva, saj je prav to mnogim malo poznano, vendar je še kako vredno pozornosti. Pohvaliti pa je treba informiranje mladih v Mladem fužinarju.«

Oto Košutnik, skupinovodja livne jame topilnica II:

»Tudi v naši TOZD smo o vsem, kar se dogaja, občasno obveščeni, kakor tudi o poslovanju našega podjetja. Vse informacije mi de-

lavci, ki delamo na štiri izmene, dobivamo prek Informativnega fužinarja, saj v našem obratu ni mogoče prislusniti obvestilom, ki jih posreduje razglasna postaja. So pa tudi druge informacije, ki so le včasih pri vratarju, te pa skoraj zmeraj zamudimo. Virov informacij, menim, da ni dovolj. Zato bi mogoče le bilo prav, da sedanji Informativni fužinar postane čez čas tednik, ki bi nas potem lahko obveščal bolj z aktualnimi novicami sproti. Predvsem pa rad preberem v Fužinarju vse o poslovanju železarne in izven nje. Menim, da bi le morali pri informiranju dosti kaj spremeniti, še posebno v tem, da bi vodje delovnih skupin dobivali gradiva pravočasno za nadaljnje informacije. Vsekakor pa je znotraj naše delovne organizacije dovolj virov informiranja, samo mi delavci se jih moramo v bodoče še bolj posluževati.»

Lovrenc Mačič, tapetnik:

»Menim, da je za vsakega, ki hoče kaj zvedeti o poslovanju TOZD ali železarne, informacij dovolj. Največ informacij dobivam iz našega tovarniškega glasila, ki je zadnje čase, odkar je postalo 14-dnevnik, zelo izvirno. Seveda mi delavci dobivamo tudi precejšnji del informacij prek razglasne postaje in na sestankih. Mogoče bi le veljalo na nekaterih delih železarne zamenjati

Lovrenc Mačič

ozvočenje, saj se ponekod ne sliši dobro. Nekoliko resnice je v tem, da pri vratarjih, kjer se deli Informativni fužinar, včasih obteži večje število. Ne vem, v kolikih izvodih je tiskan, vem pa to, da je mogoče le preveč natiskanega. Kolikor bi v prihodnje 14-dnevnik postal tednik, bi nedvomno lahko obsegal tudi področje občine, saj smo in tudi moramo biti vselej v tesnih stikih.»

F. Rotar

manjkanja naročil, izdelal bistveno manjšo količino vzmeti in palic.

Vsi obrati pa so zaradi spremenejene strukture izdelkov, v katere so vložili bistveno več dela, dosegli višjo realizacijo.

Kot že rečeno, je TOZD mehanske obdelave kljub ugodni realizaciji dosegel količinski plan le 90-odstotno. Na delavskem svetu se je ugotavljalo, da so k temu precej pripomogle tudi objektivne okoliščine, vendar je bilo tudi veliko subjektivnih, na katere bi lahko v veliki meri vplivali in plan tako 100-odstotno izvršili ali pa se mu vsaj močno približali.

Tu gre v prvi vrsti za boljše organizacijo dela, za boljše izkoriščanje delovnega časa, tehnološko in delovno disciplino, skratka za vse tisto, o čemer smo že tolikokrat govorili, sprejemali sklepe in stališča, akcijske programe in mogoče še kaj. Res je sicer, da so rezultati teh akcij vidni, res pa je tudi, da bi lahko bili še boljji in da z doseženim ne moremo in ne smemo biti zadovoljni.

Plan sprejemljiv, a težko dosegljiv

Ko je obravnaval in sprejemal planske naloge in ukrepe za izvršitev plana, okvirno zastavljene s srednjeročnim planom razvoja, je delavski svet ugotavljal, da so planske naloge sicer visoko zastavljene, vendar lahko gledamo na izvršitev s precejšnjo mero optimizma. Seveda, če bomo storili vse in na vseh področjih, kar je v skupni moči, ob upoštevanju dejstva, da bo svetovni ekonomski položaj vsaj približno tako stabilen, kot je bil v preteklem letu, ki pa sicer tudi ni prineslo pričakovane konjunkturo. Še zlasti je to pomembno zaradi tega, ker je naša skupna primarna naloga povečevanje izvoza. Na tem področju pa smo že v preteklem letu dosegli pomembne pozitivne premike.

Pri ukrepih za zagotovitev izvršitve plana je potrebno v prvi vrsti zagotoviti naročila za vse obrate. Zaenkrat je situacija taka, da sta z naročili, celo za daljše obdobje, polno zasedena zlasti obrata strojev in delov in industrijskih nožev. Torej obrata, ki trenutno dosegata najboljšo re-

alizacijo. Nekoliko težje je z obratom pnevmatičnih strojev, posebno pereče pa je vprašanje naročil za vzmetarno, vendar tudi tu ne smemo biti preveliki pesimisti.

Z uvedbo nove proizvodne linije in nadaljnjim tehnološkim razvojem, s prehodom na izdelavo parabolčnih vzmeti ipd. ter s sistematičnimi naporji za pridobitev tržišča za vzmeti lahko upamo na najboljše. Obrat pnevmatičnih strojev je zaradi iztrošene strojne parka, prostorske stiske, nizkih cen pnevmatičnih izdelkov in drugih težav prav tako v težkem položaju. Z različnimi ukrepi poskušajo sicer situacijo reševati in bodo plan dosegli le z maksimalnimi naporji vseh delavcev. Obenem upajo, da bodo ugodno rešeni pogovori z zunanjimi partnerji o poslovno-tehničnem sodelovanju in sovlaganju v izgradnjo novega obrata pnevmatičnih strojev, nove hale in opreme.

Pri sprejemanju letnega plana je bilo na delavskem svetu osvojeno stališče, da bi morali o tej problematiki čimprej razpravljati tudi delavski sveti bodočih temeljnih organizacij. Ti bi morali sprejeti tudi konkretizirane akcijske programe, katere pa bi sprejeli šele po konstruktivni in poglobljeni razpravi na samoupravnih delovnih skupinah. Problemi ožje sredine, obrata oz. TOZD bodo na teh organih neprimerno bližji. Razprave bodo bolj poglobljene, bolj ustvarjalno kritične in končno bolj učinkovite.

Ob sprejemanju planskih nalog za leto 1977 pa je delavski svet sprejel tudi več zahtev, ki morajo pripomoči k boljšemu gospodarjenju. Med drugim je treba čimprej dokončno uveljaviti samoupravni sporazum o delitvi OD, zlasti vprašanje kolektivne in individualne stimulacije, urediti sistem vseh vrst informiranja, od poslovnih informacij do informacij, ki so potrebne z vidika samoupravnega odločanja. Aktualizirati in rešiti je treba vprašanje kulturnega prevoza delavcev na delo, družbene prehrane, interne ambulante; čimprej sprejeti spremenjeni in dopolnjeni sporazum o stanovanjskih razmerjih in druge samoupravne splošne akte, in končno čimprej uveljaviti nove

Pogled nazaj in naprej

S seje delavskega sveta TOZD mehanske obdelave

Delavski svet TOZD mehanske obdelave se je v preteklem letu zadnjič sestal 17. decembra. Zaradi izredno obširne tematike je tega dne razpravo po treh urah prekinil in jo nadaljeval 21. decembra. Sprejel je poročilo o rezultatih poslovanja TOZD v 10 mesecih leta 1976, planske naloge in ukrepe za izvršitev plana za leto 1977, obravnaval in odločal o nekaterih predlogih za samoupravno sporazumevanje, odločal o ugovorih zoper odločitve kolektivnih izvršilnih organov in o nekaterih bolj ali manj pomembnih vprašanjih.

Kritično do doseženih rezultatov

V desetih mesecih preteklega leta so delavci TOZD mehanske obdelave dosegli sorazmerno ugodne rezultate. Ti rezultati pa še vedno niso takšni, kot bi lahko bili, kot so bili načrtovani. Količinski plan je bil približno 90-odstotno izpolnjen, realizacija — vrednostno — pa skoraj 100-odstotno.

Dosežen poslovni rezultat za to obdobje v primerjavi s planiranim je po fakturirani realizaciji izredno ugoden, saj znaša okrog 37 milijonov. Pri tem ima največji delež obrat strojev in delov, ki je dosegel okrog 20 milijonov ostanka dohodka, in obrat industrijskih nožev, ki je dosegel okrog 11 milijonov. Rezultati po plačani realizaciji pa so seveda veliko slabši. Tako znaša po tem zakonitem načinu obračunavanja dohodka realizacija za TOZD MO okrog 48 milijonov izgube. K temu pa je treba dodati, da so bile

konec leta sprožene široke akcije za saniranje stanja. Ob uporabi zakonskega instrumenta zavarovanja plačil in drugih instrumentov se celotna slika seveda bistveno spremenila.

Problemi pri plačilu v zakonsko določenih rokih nastajajo pri prodaji izdelkov TOZD MO predvsem zaradi tega, ker smo močno usmerjeni v izvoz. Ta je v primerjavi z enakim obdobjem v letu 1975 bil v letu 1976 višji za približno 41 odstotkov — količinsko, vrednostno pa za približno 32 odstotkov. Kljub določenim neprijetnostim v zvezi s plačilom pri izvozu pa je naša perspektiva le še v povečanem izvozu finalnih izdelkov, torej v prodaji dela, ne pa surovin ali polizdelkov, kot smo to počeli pred leti.

Sicer pa je bilo gospodarjenje po posameznih obratih približno takole:

V OBRATU STROJEV IN DELOV so upadala naročila za individualne izdelke, kar so uspešno premostili s povečano proizvodnjo stiskalnic.

OBRAT PNEVMATIČNIH STROJEV je sicer precej povečal količino izdelkov, pri čemer pa gre povečanje predvsem pri izdelavi vrtnega orodja, samih pnevmatičnih strojev pa je ta obrat v primerjavi s preteklim letom izdelal nekoliko manj.

OBRAT INDUSTRIJSKIH NOŽEV je povečal količino izdelane brzoreznega orodja in compound gredic, zmanjšala pa se je količina izdelanih industrijskih nožev.

OBRAT VZMETARNE je iz objektivnih razlogov, zaradi po-

Gazi

TOZD in samoupravno organiziranost železarn kot celote.

Sporazumevanje in povezovanje za čimboljše gospodarjenje

Delavski svet je najprej obravnaval in sprejel osnutek samoupravnega sporazuma o dolgoročnem sodelovanju in povezovanju med prejemniki in domačo strojogradnjo, kjer nastopamo kot proizvajalec pnevmatičnih strojev in opreme za rudnike. V ta sporazum bi bila vključena tudi elektroindustrija. Gre za sporazumevanje za skupno in usklajeno programiranje razvoja prejemnikov in domače strojogradnje ter elektroindustrije, zagotovitev stalnega povečevanja udeležbe domače industrije pri rekonstrukciji in izgradnji rudarskih kapacitet in posamezne rudarske opreme, zmanjševanje odvisnosti od uvoza opreme in tehnologije, bolj organiziran in skupen nastop do inozemskih dobaviteljev in sovlagateljev kreditov, dogovorjeno reševanje uvoza opreme, kreditiranje in financiranje nabave opreme za prejemnike in sporazumno nastopanje pri reševanju sistemskih vprašanj skupnega interesa.

Enostavneje povedano je osnovni smisel tega dogovora v tem, da se v najširši interesni sferi dogovorimo, kaj v Jugoslaviji imamo, kaj bomo uvažali in kaj ne. Smo veliki proizvajalci pnevmatičnih strojev, in kot je načrtovano, se bomo v tej smeri še nadalje razvijali. Zato je še zlasti potrebno, da se za medsebojno usklajen razvoj tovrstnih proizvodnih grupacij na eni in uporabniki na drugi strani dogovorimo, da se dolgoročno opredeli sodelovanje med rudniki in proizvajalci opreme.

Kot rečeno, gre tu za sprejem osnutka sporazuma, pri čemer se vključujemo v fazo pripravljanja dokončnega predloga. Sporazum mora biti tak, da bomo v njem resnično našli tako naše ožje, kot širše družbene koristi. O dokončno izoblikovanem predlogu bomo odločali marca.

Delavski svet je sprejel tudi osnovni samoupravni sporazum o medsebojnih odnosih v okviru poslovnega združenja Alat. S tem sporazumom se urejajo medsebojni odnosi podpisnikov, proizvajalcev orodja, članov združenja Alat pri usklajevanju razvojnih programov, izgradnji novih kapacitet, delitvi dela, specializaciji in kooperaciji ter organiziranju nastopov pri izvozu in uvozu v odnosih do inozemskih partnerjev. Sporazum ureja tudi odnose glede sporazumevanja pri planiranju in programiranju razvoja grupacije s celotnim razvojem in potrebami na jugoslovanskem tržišču.

Delavski svet je poleg omenjenih predlogov za sporazumevanje konkretno podprl tudi iniciativo za sklenitev dolgoročne pogodbe o poslovno-tehničnem sodelovanju na področju izdelave stiskalnic med Smeralovimi zavodi iz ČSSR in Železarno Ravne. Gre za desetletno sodelavo pri izdelavi velikih maksi stiskalnic, ki jih zaenkrat pri nas še ne delamo. Pri tem bi nas partner oskrboval s težkimi odlitki, stoyal 40 ton, ki jih v SFRJ zaenkrat ne izdelujemo. Vsi znaki kažejo, da bi bilo takšno sodelovanje za nas koristno in ugodno, vendar so potrebne še podrobne analize in pogovori.

Dokler stvari niso do konca razčiščene, normalno do sklenitve pogodbe ne more priti. Osnovni namen pa je iskanje načina povečevanja izvoza, vključevanje v mednarodno delitev dela, predvsem prodor na vzhodnoevropsko tržišče in v dežele tretjega sveta.

Odgovorno in kritično

Na tej seji je delavski svet obravnaval tudi ugovor prizadetega delavca zoper odločitev stanovanjske komisije in tri ugovore zoper izrečene ukrepe, ki jih je izrekla komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti. Delavski svet je izhajal z načelnega stališča, da je predvsem potrebno dati delu kolektivnih izvršilnih organov vso podporo, jim zaupati in pomagati. To pa ne pomeni, da njihovega dela ne bi dovolj kritično ocenjevali, obenem pa se zavzemali za zaščito pravic delavca, tako posameznika, kot vseh zaposlenih v delovni skupnosti.

Pri obravnavi in odločanju o ugovoru je delavski svet ponovno načel vprašanje sistema dogovorjene stanovanjske politike v železarni. Ugotavljal je, da je na tem področju veliko nedorečenega in da je res skrajni čas, da ponovno preučimo in dopolnimo sporazum o stanovanjskih razmerjih, kar sicer načrtujemo že leto in pol.

Ko je obravnaval ugovore zoper odločitve komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti, je delavski svet ugotavljal, da gre tu za dvojno vprašanje. V prvi vrsti se ugovori nanašajo na nepravilno izveden postopek ugotavljanja kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov. Kljub tako pomembni in človeško boleči problematiki, kot so kršitve delovnih obveznosti in medsebojnih odnosov ter problemi, ki iz tega izha-

jajo, pa je še zlasti žalostno dejstvo, da v železarni še do sedaj nismo izdelali splošnega akta o odgovornosti, kjer bi bil podrobno opredeljen celoten disciplinski postopek, niti nismo komisijam zagotovili potrebne strokovne pomoči in objektivnih pogojev za delo. Zaradi tega je delavski svet izrekel pristojnim službam, ki bi morale osnutek takega akta pripraviti, ostro kritiko.

Kljub temu da v železarni nimamo zabetoniranega postopka ugotavljanja kršitev delovnih obveznosti, pa je bil delavski svet mnenja, da moramo pri obravnavi teh stvari, tudi kadar gre za drugostopenjski postopek, imeti pred očmi zlasti vsebinsko stran zadeve. Nesprejemljivo in nesamoupravno je, da bi samo iskali majhne formalne kikse v postopku, pri tem pa šli mimo dejanskega stanja, ki je pogosto točno znano vsem delavcem v neki sredini. Kot že rečeno, pa je splošni akt o postopku le nujno potreben, pa tudi v drugih splošnih aktih, ki jih trenutno sprejemamo ali načrtujemo, bomo morali v medsebojne odnose poseči bolj konkretno kot do sedaj. Kakorkoli že, v vsakem primeru pa bomo morali tako disciplinski komisiji kot vsem drugim samoupravnim organom dopustiti pri odločanju kar precejšnjo mero samoupravne presoje, saj jih sicer sploh ne potrebujemo.

Na zadnji seji v preteklem letu je delavski svet TOZD mehanske obdelave poleg že omenjenih vprašanj obravnaval še predlog sprememb sklepa z ukrepi za udržite discipline, odobril odpis nekaterih amortiziranih osnovnih sredstev ter se seznanil in dal soglasje k nekaterim novim projektom investicijske izgradnje, ki so dolgoročnega pomena.

J. Dežman

OB DNEVU JLA

V počastitev dneva JLA je bila 20. decembra 1976 v Domu železarjev proslava s poudarkom na delu splošnega ljudskega odpora, protiletalske zaščite, civilne zaščite in vseh drugih organizacij ljudske zaščite. Skrbno pripravljen program v sodelovanju z godbo železarjev, moškim pevskim zborom Vres in recitacijami, podanimi od mladine iz železarn, je dal proslavi slavnostno vzdušje. Na proslavi je bil prečitan »ukaz« komandanta teritorialnih enot Slovenije o pohvali in napredovanju najboljšim pripadnikom teh enot, glavni direktor tov. Franc Fale pa je podelil 16 zaslužnim članom za njihovo dolgoletno uspešno delo na področju ljudske obrambe knjižne nagrade. Slavnostni govor o pomenu in nalogah ljudske obrambe v železarni je podal tov. inž. Mitja Šipek. Ta govor objavljamo v celoti.

Pripadniki protiletalske obrambe, splošnega ljudskega odpora in vseh organizacij ljudske zaščite se ponavadi zbero na predavanjih, na terenskih vajah in podobnih dolžnostih. Danes pa smo se zbrali brez takega programa, zato da ocenimo naše skupno delo in drug drugega opozorimo na naše današnje in

jutrišnje dolžnosti. Končno pa še zato, da izrečemo dolgoletnim članom teh organizacij zahvalo za vestno in domoljubno delo.

Skrb za neodvisnost naše dežele in za očuvanje njene svobode ni položena samo v roke poklicnih vojakov. Ta skrb je dolžnost nas vseh, slehernega občana. Vojska, ki nima zaledja, se prav kmalu izčrpa, če je v deželi, kjer nastopa osovražena, ne more zdržati in je le vprašanje časa, ki jo bo pokopal.

Taka vojska pa je krivična vojska, ki ima za cilj okupacijo. Spomnimo se zgodovinskih tragedij takih vojsk. Napoleon je z vso svojo mogočno armado utonil v snegu in močvirjih ruskih prostranstev, Hitler je s svojo bliskovito in za tiste čase fantastično opremljeno armado dobesedno segnil, prepuščen sam sebi in srdu prebičanih ljudstev.

Narodnoosvobodilna vojska pa je iz peščice domoljubov prerasla v sijajno armado, ki čuva svobodo in mir.

Delovanje organizacij v zaledju, ki naj bodo podpora armadi, je neprecenljive vrednosti in za našo armado neodtujljivo.

Organizacije, ki delujejo v okviru železarn, so postavljene pred težko in odgovorno nalogo:

danes in v vsakem primeru očuvati sadove našega dela, ohraniti ljudstvo in materialne dobrine, tako v miru kot v primeru vojne, pa tudi v primeru težjih katastrof.

Res da živimo v miru, vendar se moramo zavedati, da sovražnik ne miruje. Dobro vemo, da upa in čaka na primeren trenutek, ko bo oživel. Če nas v tem trenutku najde nepripravljene, bo imel lahko delo. Tega trenutka mu ne smemo dovoliti. Železarna mora ob vsakem položaju ohraniti svojo dejavnost, četudi skrčeno, ohraniti mora svojo organiziranost in njena vrata morajo biti zaprta vsem, ki nam želijo škodovati. Pojem zaščita in samozščita ni samo v tem, da se z orožjem v roki postavimo v bran okupatorju, zaščita se prične že davno prej.

Namerno kršenje delovne discipline, namerno ali malomarno povzročanje slabih izdelkov, vnašanje nezadovoljstva med ljudi in ustvarjanje panike so prav tako sovražna dejanja kot miniranje naprav ali izdaja tajnih dokumentov. Ni lahko dobro gospodariti, predvsem ne danes, ko po vsem svetu narašča inflacija, ko se ob nezaposlenosti pojavlja vse več kriminala in hujskaštva. Naši socialistični zakoni so prirojeni tako, da nihče ni izjemno izpostavljen težjemu življenju, kot je to primer v kapitalizmu. Naša družba dokaj enakomerno skuša porazdeliti breme na vse enako, včasih se celo zdi, da daje potuho tistim, ki se nočejo potruditi. Vendar pa taka družba mora zahtevati od vsakogar tudi enak prispevek, primeren njegovemu znanju, zdravju in okoliščinam, v katerih živi. Zaščita in samozščita prične svoje poslanstvo že pri tem, ko preverja odnos posameznika do družbe.

Gnili in neodkriti odnosi v družbi so pravo žarišče za plodno delovanje sovražnih elementov, ki so izurjeni in organizirani za akcije, ki pa niso naperjene proti posamezniku, temveč proti vsej družbeni ureditvi, čeprav so navidez čisto privatne.

V primeru napada moramo biti sposobni, da vzdržujemo red in disciplino, predvsem pa, da preprečimo diverzije, paniko in razcepitev kolektiva, pa ne samo kolektiva, vse naše družbene sredine. Temu bomo kos le tedaj, če bomo naše napisane direktive znali v praksi uporabiti. To pa zahteva takojšen pristop k praktičnemu delu. Dolžnost predvsem mlajših članov kolektiva je, da se disciplinirano podvržejo direktivam vodstva zaščite in da pozabijo pri tem na osebne koristi, ki so koristi lahko samo v miru, v vojni pa bi bila le huda bremena in krivda, katere nam zgodovina ne bi odpustila.

Nenehno je treba poudarjati in opominjati:

kdor je doživel vsaj en dan vojne, si tega dne ne želi več in bi bil pripravljen storiti vse, da se ne bi ponovila.

Pod vtisom te zavesti so nekateri člani organizacij zaščite — žive priče vojnih strahot — zvesto delovali pri njeni vzpostavitvi. Danes predajo to dolžnost mlajšim članom kolektiva, ki so fizično sposobni in moralno poklicani bedeti nad našo svobodo. Naj jim bodo ti veterani za zgled. Naj vedo vsi mladi ljudje, da

Za nov spomenik na Poljani

Nov spomenik na Poljani je večletna želja velikega števila občanov, predvsem pa organizacij ZZB NOV. Te so si že v preteklosti na različne načine prizadevale zanj in si bodo tudi v prihodnje. Ko objavljamo članek tov. Merkača, vabimo vse, ki imajo na to temo povedati kaj tehtnega, naj nam pošljejo svoje prispevke.

Uredništvo

Ko so po lanskim proslavi 30-letnice konca 2. svetovne vojne in zadnje bitke v tej vojni na Poljani naši predstavniki predlagali tovarišu Ribičiču, naj se na tem mestu postavi dostojnejši spomenik, kot je sedanj, je odgovoril: »Kaj hočemo s spomenikom, tu di ta je dober!«

Dragocen odgovor! Da, vsak spomenik na prestano gorje in veličino je dober, dokler ostajamo živi in živimo tradicije NOB in revolucije in jih znamo prenašati na bodoče rodove. Čas, razvoj in tradicije zahtevajo svoje. Ze sakra takratna proslava je izvenela in bila posvečena želji dati podudarka na doseženi stopnji razvoja, želji, da gre naš razvoj tudi v bodoče po tradicijah predanosti v človeku, delu in kulturi v miru in sožitju. Oba govornika sta izvršena del govora posvetila vprašanju koroških Slovencev v Avstriji.

Leto in pol po tej proslavi smo za marsikaj bogatejši. Mir je ohranjen, sožitje s sosedo Avstrijo načeto, naši bratje pa še vedno brez pravic, ki jim gredo iz vseh naslovov. Kolikor poznamo nemške Korošce, bo boj za pravice Slovencev dolg in trd, toda, kot so koroški Slovenci v Avstriji dokazali ob preštevanju, uspešen. Gotovo je imela svoj vpliv na uspeh naša podpora, podpora vodstva in vse Jugoslavije.

Boj neke manjšine za obstoj ni končan niti tedaj, ko so ji pravice uradno priznane. Že danes je ce treba misliti na težave, ki bodo nastale po izpolnitvi državne pogodbe s strani Avstrije, in na nobeni strani tega znamenitega kraja konca druge svetovne vojne se ne bo dalo uresničevati tega, kar bi morali. Ni dovolj prelita kri. Žrtve zahtevajo, da jih živimo in mi to vemo in hočemo. Koroški Slovenci v Avstriji potrebujejo in bodo potrebovali podporo, ki nas obvezuje iz skupnega boja za obstanek in razvoj skupnega boja za

vrednote iz NOB za mir in sožitje. Mi bi rabili tako Poljano, da bi uspešneje živeli tradicije NOB, da bi jih uspešno prenašali na naš rod in zanamce, takšno Poljano, da bi se tu krepili zamejski Slovenci v boju za obstanek in sožitje z večinskim nemškim narodom. In če bi našli tu potrebna spoznanja tudi nemški Korošci, bi bil uspeh popoln — namen dosežen.

Poljana raste v mednarodno vrednost v uresničevanju obveznosti, sprejetih v Helsinkih in drugje. Potrebuje kraj, od koder bi vodili organizirano podporo, prilagojeno spremembam in potrebam za obe narodnostni skupini v pozitivnem smislu, v smislu nedeljivosti kulturne rasti koroškega življa na tej in oni strani meje. To moramo oboji občutiti kot dolžnost. Mislim, da sedaj vemo, kaj na Poljani potrebujemo in zakaj ravno na Poljani.

Vloge prenašanja tradicij iz NOB in revolucije nikakor ne moremo zanemarjati, če hočemo uresničevati zeleni razvoj. Kdo bo zgradil Poljano takšno, kot jo že danes rabimo in nam bo potrebna še jutri in obenem izpolnil skrito željo o potrebi in dolžnosti kulturne zapuščine veličini narodnoosvobodilnega boja in dosežkov dosedanjega razvoja? Tu bo viden rezultat uspeha prenašanja tradicij NOB, in če bomo spoznali, kje je v tej akciji mesto za tiste, ki so dolžni in odgovorni za uresničevanje dejanj, ki jih mora in more izpolniti le ves narod, bo

izbojevana pomembna zmaga in naloga ne bo pretežka.

Pri tem vprašanju jemljemo pojem prenašanja tradicij iz NOB in revolucije zelo široko. Kot nam zagotavlja avstrijska demokratična javnost, bomo na avstrijsko-jugoslovanski meji kljub vsemu ohranili mir. Naša armada kot nosilec bojnih tradicij za to mejo ne potrebuje samo topov. Uresničevanje mirnega sožitja je enako pomembno za obrambo in je že bil iznesen predlog za sodelovanje na merodajnem mestu. Mi verjame, da armada, kot je naša, more in mora kaj storiti za tak objekt. Mnenja so deljena, toda upajmo, da bo razočaranje prihranjeno.

Ni skrivnost, da so taki Poljani namenili vrsto priveskov, ki jih zahtevata razvoj in standard. Njen videz in funkcija morata biti privlačna za domačina in turista — tuja, kar je v popolnem skladu, in potreba, če hočemo naš del Koroške vsemu primerno razvijati. Tu nikakor ne gre brez republiške ali zvezne pomoči, ki jo moramo pravilno uporabiti.

Ni v moči tega zapisa projekt in funkcijo Poljane do kraja osmisliti. Potrebno pa bi bilo o tem razpravljati v političnih vodstvih in na občinskih zborih in konferencah. Pobude lahko in morajo dati vsebinski in videzu Poljane tako pestrost in vlogo, da se moramo izgradnje veseliti, in vprašanje, ali je mogoče to storiti v takšnem ali drugačnem obsegu, sploh ne pride v poštev. Gradnji take vrste spomenika, ki bo zadostil potrebam časa, prispeval k sožitju in miru, ne sme nihče odreči pomoči!

Maks Merkač-Hudopisk

S seje delavskega sveta železarne

Na zadnji seji v letu 1976 je delavski svet razpravljal o programu planskih nalog in ukrepov za izvršitev srednjeročnega plana za leto 1977, osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo železarno Ravne, časovni razporeditvi postopka javne razprave in sprejema samoupravnega sporazuma ter razporedu delovnih in dela prostih dni za leto 1977.

Predlagane naloge in ukrepi za izvršitev srednjeročnega plana za leto 1977

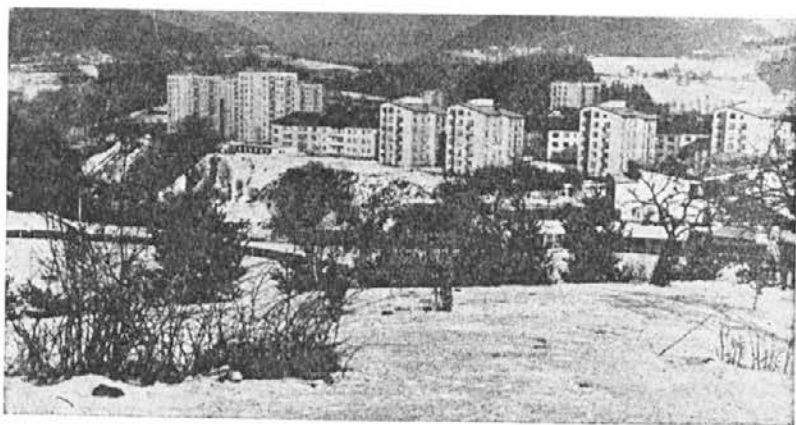
Na zborih delavcev, ki so bili v vseh TOZD in delih železarne od 30. junija do 2. julija 1976, smo zaposleni poleg drugih samoupravnih sporazumov sprejeli tudi samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana in razvoja naše železarne za obdobje od 1976 do 1980. Planske naloge ter njihova realizacija in cilji, ki jih želimo doseči, so tako sestavni del že sprejetega srednjeročnega načrta razvoja za naslednja štiri leta. S sprejetimi nalogami in cilji, začrtanimi v naši poslovni politiki za naslednje leto, se želi:

— vse zaposlene v železarni usmeriti, da enotno pristopijo k doseganju začrtanih ciljev;

— pospešiti samoupravno reorganizacijo na osnovah nove ustave;

nabavne politike, vključevanje teh služb, politika investicij, investicijskega vzdrževanja, raziskav ter razvoja tehnologije in izdelkov. Podrobneje so obdelane naloge na področju kadrovske politike. Na področju osebnega in družbenega standarda je poudarjeno, da je potrebno, da se bodo OD zaposlenih tudi v letu 1977 oblikovali skladno s sporazumom o delitvi dohodka, pri čemer moramo upoštevati tudi načela, sprejeta z resolucijo za naslednje leto. Po resoluciji bi smeli povečati OD v letu 1977 skladno s povečano produktivnostjo in zviševanjem življenjskih stroškov. Resolucija predvideva, da naj bi se življenjski stroški povečali za 11 do 12 odstotkov, računamo pa, da bi morali v železarni povečati produktivnost za 2 odstotka, kar pomeni, da naj bi se povprečni OD na zaposlenega v železarni povečali za 14 odstotkov. Na teh predpostavkah se za leto 1977 planirajo povprečni OD 4900 din na zaposlenega in mesec. Višina planiranih OD pa je vezana še na določbe panoškega sporazuma, ki določa, da morajo delovne organizacije poleg redne amortizacije formirati iz naslova pospešene amortizacije ali ostanka dohodka za poslovni sklad sredstva v višini 8 odstotkov od poprečne višine poslovnega sklada, s katerim razpolaga posamezna delovna organizacija. Zasnove nadalje predvidevajo, da moramo v letu 1977 vpeljati za vse zaposlene individualno stimulacijo in kolektivno stimulacijo, ki mora biti vezana na uspeh TOZD in delovne organizacije. Pri gradnji stanovanj bi morali sedanjo politiko gradnje zadržati. Sredstva za gradnjo stanovanj naj bi tako kot doslej izdajali po stopnji 10 odst. od bruto OD, seveda če z raznimi dogovori ne bo drugače določeno. Pri gospodarskem načrtu in naših obveznostih pa bomo morali upoštevati tudi samoupravno dogovorjene obveznosti za potrebe družbenega standarda kraja in obveznosti do samoupravnih interesnih skupnosti, za katere se bomo dogovorili.

Gospodarski načrt bo morala vsaka TOZD sestaviti tako, da bodo planirani rezultati ob normalnem delu in poslovanju dosegljivi in da bodo zagotovili uspešno poslovanje. Če se bo že ob pripravi predlogov pokazalo, da bodo v posamezni TOZD potrebni določeni ukrepi za zagotovitev uspešnosti poslovanja, bodo taki ukrepi že v načrtu mo-

Proti Čečovju

bogastvo, položaj, zdravje in srečo lahko uniči en sam dan vojne, da je prav vsakdo poklican in dolžan storiti vse, kar je v njegovi moči, da se ta dan ne bi nikoli približal.

Vsakdo, kdor dela, dela tudi napake. To še ni gorje, če napaka ne preraste v stalno prakso. Vsakdo je dolžan sosedu na napako opozoriti prijateljsko, dobronamerno. Vsakdo pa je dolžan družbo opozoriti na pojave ali delovanje, ki bi lahko ogrozilo zdrav razvoj družbe in postalo orožje v rokah naših sovražnikov. Vsem zvestim sodelavcem, ki so se trudili za varnost družbe, se v imenu organizacij in v imenu vseh občanov zahvaljujemo.

KRAJEVNA SKUPNOST ČRNA

Krajevna skupnost Črna spada med najbolj uspešne v Mežiški dolini. Zato smo pred dnevi obiskali tajnika Stanka Kordeža, da bi nam povedal o njihovem delu v preteklem obdobju in o uspehih, ki so jih zabeležili s pomočjo sredstev krajevnega samoprispjevka. Takole je povedal:

»Po 18. mesecih smo v naši krajevni skupnosti zbrali 1.702.700 dinarjev krajevnega samoprispjevka, kar je za 91.700 din več, kot smo planirali. Za to obdobje smo v Črni planirali in realizirali naslednje objekte: zgradili smo novo mrliško vežico in adaptirali staro. Za krajane v Podpeci smo zgradili TV pretvornik za prvi in drugi program. Prav tako smo montirali aparature za drugi program RTV Ljubljana s pretvorniki Črna, Zerjav in Sumahov vrh.

Poleg planiranih del za obdobje do 1. novembra 1976 pa smo realizirali iz svojega programa še: asfaltiranje 10.300 kvadratnih metrov lokalnih cest. To nam je uspelo z najetjem kredita v znesku 1.163.924,40 dinarjev. Poleg teh del smo v Črni v tem obdobju uredili cestno razsvetljavo proti Lamprečem in opravili še vrsto drugih stvari.«

Krajevna skupnost Črna ima na svojem računu še 424.587,10 din, ki pa so že angažirana sredstva, saj morajo zagotoviti tudi sredstva skupnega programa za objekte družbenega standarda v občini Ravne v višini 20 odstotkov od zbranih sredstev. V tej krajevni skupnosti svoje krajane in občane informirajo o realizaciji programa referendumoma v uradnem vestniku (zakonita obveznost), prek zbora delovnih ljudi in občanov KS. Sicer pa so v Črni mnenja, da so najboljše informacije objekti sami, ki že služijo svojemu namenu.

Kot smo zvedeli na krajevni skupnosti, si želijo tudi čimprejšnjo realizacijo programa objektov družbenega standarda, ki so si ga zastavili v okviru občine, saj bo le tako lahko uspel ponovni referendum. Krajevna skupnost Črna je tudi ena prvih, ki je že pred leti začela reševati onesnaževanje človekovega okolja. S skupnimi močmi so v naselju Rudarjevo postavili napravo za čiščenje odpadnih voda. Njihov trud ni bil zaman, saj danes Meža še živi do Zerjava. Od tam naprej pa je že mnogo let mrtva, saj je postala nekak odvodni kanal človeške lahkomyšelnosti.

F. Rotar

rali biti predvideni oziroma bodo morali biti njegov sestavni del.

Samoupravni sporazum o združitvi

Komisija za izvedbo ustavnih določil v naši železarni je pripravila osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo železarno Ravne. S sporazumom delavci TOZD enakopravno urejajo medsebojna družbenoekonomska razmerja ter se dogovorijo za vsebino in način opravljanja skupnih nalog, določajo oblike in vsebino samoupravljanja, odgovornost TOZD in delavcev pri izvajanju sporazuma ter urejajo druga medsebojna razmerja. Po predlogu sporazuma naj bi z novo samoupravno organiziranostjo imeli v železarni 12 TOZD osnovnih dejavnosti, 9 TOZD skupnih dejavnosti in tri delovne skupnosti skupnih služb.

Razen splošnih določb ter dejavnosti TOZD in delovnih skupnosti s sporazumom urejamo tudi način razdelitve sredstev na TOZD, samoupravno planiranje, medsebojna poslovno ekonomska razmerja, način ugotavljanja in delitev dohodka, združevanje sredstev, finančno poslovanje, razmejitev pristojnosti pri internem prometu med TOZD, način uresničevanja samoupravljanja, odgovornost delavcev, članov delavskega sveta in izvršilnih organov in članov drugih poslovnih organov. V sporazumu je dan določen poudarek tudi načinu

obveščanja zaposlenih, načinu medsebojnega reševanja sporov, medsebojnim razmerjem delavcev v združenem delu, ljudski obrambi in samozaščiti ter družbenopolitičnim organizacijam. Določen pa je tudi način odločanja naših delegatov v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti. Sporazum o združitvi bomo morali v železarni sprejeti po postopku, ki je določen z novim zakonom za sprejem vseh samoupravnih sporazumov. Delavski svet je zato sprejel samo osnutek sporazuma, ki bo posredovan v javno razpravo. Med javno razpravo bodo imeli zaposleni možnost, da bodo na sestankih izoblikovali dodatna stališča in predloge, ki jih bo morala komisija nato uskladiti. Po uskladitvi naj bi delavski svet nato sprejel predlog sporazuma, o tem pa bomo dokončno odločali vsi zaposleni na referendumu oziroma bomo podpisali izjave, da se z njim strinjamo. Izvedba te naloge je časovno opredeljena, tako da bi referendum lahko izvedli v sredini meseca februarja, nakar naj bi sledilo podpisovanje pismenih izjav zaposlenih o sprejemu sporazuma, njegovo veljavnost pa naj bi do konca meseca februarja razglasili že novi delavski sveti TOZD.

Kar zadeva bodočo samoupravno organiziranost v železarni Ravne je bilo v poročilu, ki ga je podala komisija za izvedbo ustavnih dopolnil, rečeno, da smo do sedaj že organizirali nove

Sneg vse polepša

TOZD in delovne skupnosti, sprejeli ustrezne statutarne sklepe in izvolili člane novih delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti ter opravili predznanbo TOZD pri pristojnem registrskem sodišču. Program, ki je bil zastavljen, iz določenih vzrokov ni bil v celoti realiziran. V okviru tega programa bi namreč morali sprejeti še tudi druge ustrezne konstitutivne samoupravne splošne akte in izvolili samoupravne organe na nivoju delovne organizacije. Osnutki teh aktov so bili sicer pripravljeni, vendar jih je bilo potrebno uskladiti z določili novega zakona o združenem delu, ki pa je, kot je znano, stopil v veljavo šele 12. decembra letos. Ker so tako nastale nekatere zakasnitve, je delavski svet sprejel dopolnjen program aktivnosti za dokončno izvedbo konstitutivna delovne organizacije.

Razpored delovnih in dela prostih dni

Tako kot za vsako leto je bilo treba v železarni tudi za leto 1977 sprejeti razpored delovnih in dela prostih dni. Po razporedu imamo letos razen 52 nedelj še 10 plačanih državnih praznikov in 38 dela prostih dni (sobot). Pri razporedu se je upoštevalo osnovno načelo, da naj bi imeli v

vsakem mesecu 23 plačanih dni. Temu ustrežno je ob upoštevanju praznikov izdelan tudi razpored prostih sobot. Po predpisih moramo zaposleni do konca meseca julija vsako leto delati en dela prosti dan na račun dneva solidarnosti. V letu 1977 naj bi delo na ta dan opravili meseca maja.

Pri razporedu dela prostih dni kaže opozoriti na to, da so delovne sobote v posameznih mesecih tiste v začetku ali na koncu meseca, ker so ti dnevi vezani na razne obračune in odpremo. Delovne sobote so tudi tiste, ki padejo na 14. ali 15. dan v mesecu. Po že ustaljeni praksi bo tudi 31. december dela prost dan.

Delavski svet je razpravljal tudi o predlogu samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev. Upoštevali so pojasnilo predloga in dejstvo, da so ga predhodno podrobneje obravnavale komisije za medsebojna razmerja v združenem delu TOZD in ga priporočile v sprejem, je delavski svet samoupravnega sporazuma potrdil.

Ob zaključku je moral odločiti še o ugovoru, ki ga je podala skupina zaposlenih na tehnično izboljšavo v zvezi z odločitvijo odbora za oceno investicijskih projektov, izume in racionalizacije. -et

Kulturna skupnost občine Ravne v letu 1977

Osnovo za izdelavo plana kulturne skupnosti Ravne na Koroškem za leto 1977 dajejo samoupravni sporazumi:

- o ustanovitvi kulturne skupnosti Ravne,
- o ustanovitvi kulturne skupnosti Slovenije,
- o temeljih plana kulturne skupnosti Ravne 1976—1980 (predlog),
- o temeljih plana kulturne skupnosti Slovenije 1976—1980 (predlog),

načrt kulturnega razvoja v občini Ravne 1976—1980 (predlog), načrt kulturnega razvoja v SR Sloveniji 1976—1980 (predlog) in družbeni plan SR Slovenije.

Naloga, ki izhajajo iz teh dokumentov, bo kulturna skupnost Ravne uresničevala s programi občinskih kulturnih ustanov, regionalnih (medobčinskih) kulturnih ustanov, občinske zveze kul-

turno prosvetnih organizacij in občinske zveze organizacij za tehnično kulturo.

V okviru SR Slovenije bo združevala sredstva za programe skupnih nalog, solidarnostnega sofinanciranja, vzajemnostnega sofinanciranja, sofinanciranje kulturnega programa RTV Ljubljana, soudeležbo pri novogradnjah.

Program občinskih kulturnih ustanov

Kulturna skupnost bo razvijala dejavnost Koroške osrednje knjižnice — študijske knjižnice Ravne na Koroškem z njenimi notranjimi organizacijskimi enotami: študijsko knjižnico, marksistično bralnico, matično službo za splošnoizobraževalne knjižnice, zamejsko potujočo knjižnico,

VOJAŠKI INVALIDI SMO ZBOROVALI

Tako kot vsako leto ob tem času smo se tudi lani 12. decembra člani krajevnega združenja vojnih invalidov Ravne na Koroškem zbrali na letnem občnem zboru. Pregledali smo delo v preteklem obdobju ter si zadali naloge in smernice za naše nadaljnje delo.

Iz posameznih poročil in razprav o njih je bilo razvidno, da je naša organizacija uspešno delovala vse leto. Krajevna organizacija VI Ravne danes šteje 58 članov, od katerih je 30 osebnih in 28 družinskih invalidov. Poglavitna naloga organizacije je skrb za onemogle in druge člane, da imajo vso materialno in družbeno podporo, saj se jim le tako lahko oddolžimo za žrtve in izgubljenost zdravje, ki so ga žrtvovali za našo novo, lepšo in svobodno bodočnost. V vseh razpravah je bil poglavitni poudarek na delu in položaju vojaškega invalida v našem družbenem okolju.

Našega občnega zbora so se udeležili tudi predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij: Zdravko Jamer, predsednik komisije za dejavnost VI pri OO ZZB NOV Ravne, Edo Pogorevc, sekretar OK ZK Ravne, Ivan Močnik, predsednik OO ZZB NOV Ravne, in Boris Florjančič, predsednik krajevnega združenja ZZB NOV Ravne. Tudi njihove razprave so potrdile naše uspešno delo.

Med drugim je bilo tudi poudarjeno še širjenje tradicij NOV med mladino, saj je mladina vedno z zanimanjem pripravljena poslušati pripovedi o doživljajih iz naše revolucije. Obsodili smo neizpolnitev pravic Slovincem na avstrijskem Koroškem, saj avstrijska vlada še do danes ni storila odločnega koraka v reševanju tega perečega problema. Med razpravo smo se dotaknili tudi ratifikacije osimskih sporazumov med Jugoslavijo in Italijo.

Naše zborovanje smo zaključili s poudarkom na še uspešnejšem delu tako v organizaciji kot tudi na drugem družbenopolitičnem področju. Na koncu velja zahvala vsem družbenopolitičnim in gospodarskim organizacijam za finančno pomoč, saj si brez nje ne bi mogli zamišljati uspešnega delovanja.

V. A.

likovnim salonom, delavskim muzejem z oddelki: tehnični oddelk, stalna razstava delavskega gibanja v Mežiški dolini in etnografski oddelk.

Predvsem bo razvijala knjižničarstvo in varovala kulturno dediščino. Kulturna skupnost bo dodatno zagotavljala sredstva za delovanje marksistične bralnice, za razvoj splošnoizobraževalne knjižnične mreže, za nakup knjig za zamejsko potujočo knjižnico, za pridobitev stalnih razstavnih prostorov za galerijo umetniške zbirke slik in plastik, za razvoj etnografskega oddelka, medtem ko bodo zbirke v tehničnem oddelku muzeja dopolnjevale in vzdrževale zainteresirane delovne organizacije.

Kulturne sekcije

1. Posebej bomo vodili akcijo v zvezi s širjenjem bralne kulture. Utrdili in še bolj bomo razvili akcijo v zvezi s Prežihovo bralno značko v vseh izobraževalnih ustanovah. Med mladino in odraslimi pa bomo širili idejo o ustanavljanju kluba bralcev.

2. Izvedli bomo akcijo o postavitvi Prežihovega muzeja v sestavi muzejskih objektov na Ravnah. V Kotljah in Podgori bomo uredili traso koroške kulturne transverzale, v okviru te pa postavili spomenik Koroški — Prežihovemu Vorancu.

3. Izvedli bomo raziskavo o razvoju delavske kulture v Mežiški dolini in založili izdajo posebne knjižice.

4. Izdali in založili bomo publikacijo o spomenikih NOB v Mežiški dolini.

5. Organizirali bomo poletno študentsko šolo v zvezi z varstvom kulturne dediščine.

Za opravljanje svojih nalog ima kulturna skupnost svoje organe: skupščino, izvršni odbor, odbore in komisije, organe OZKPO ter organizirano strokovno službo.

Regionalne kulturne ustanove

1. Zavod za spomeniško varstvo iz Maribora bo nadaljeval obnovitvena dela na kulturnih spomenikih: na domačiji Janež na Strojni ter cerkvah sv. Lenart na Platu, sv. Ana in sv. Bolfenk na Lešah in sv. Ana v Koprivni. Izvedli bodo tudi valorizacijo kulturne krajine v Topli. Izpopolnili bodo evidenco spomenikov NOB in izdali merila za njihovo varovanje.

2. Pokrajinski arhiv v Mariboru bo vzdrževal deponirano arhivsko gradivo za območje naše občine, opravljal nadzorstveno delo nad arhivsko službo v delovnih organizacijah in drugih javnih službah.

3. Muzej NOB v Slovenj Gradcu bo urejeval, vzdrževal in dopolnjeval zbirko informacij in eksponatov iz časov NOB z območja naše občine.

Program občinske zveze kulturno prosvetnih organizacij

Občinska zveza kulturno prosvetnih organizacij bo kot prioritete panoge razvijala gledališko dejavnost, izvirno folklorno dejavnost in dejavnost pionirskih in mladinskih kulturno umetniških društev.

1. Gledališko kulturo bo širila v delovnih organizacijah ter jo nato prek krajevnih skupnosti usmerjala v kulturno umetniških društev. Organizirala bo gledališki abonma, v katerem bodo poleg domačih gledaliških skupin sodelovale tudi poklicne gledališke ustanove.

2. S področja folklorne dejavnosti bo skrbela za vzgojo kadrov, spodbujala domače izvirne folklorne plese, začela preučevati našo kulturo, šege in navade ter organizirala tudi srečanje z ljudskimi pevci in godci.

3. Mladinsko kulturno umetniško dejavnost bo usmerjala prek pionirskih in mladinskih kulturno umetniških društev in mladinskih aktivov. Prizadevala si bo razvijati vse zvrsti kulturnih dejavnosti v teh organizacijah.

4. Na glasbenem področju bo skrbela za kvalitetno rast pevskih zborov ter jih organizacijsko povezala v občinsko združenje pevskih zborov. Izvedla bo tradicionalne pevske revije odraslih in mladinskih pevskih zborov. Prav tako bo organizacijsko povezala godbe na pihala v občinsko združenje pihalnih orkestrrov in ponovno uvedla revijo pihalnih orkestrrov. Skrbela bo za organizacijo gostovanj kvalitetnih vokalnih in instrumentalnih skupin.

5. Na filmskem področju bo poskrbela za načrtnejšo filmsko vzgojo gledalcev in jim nudila najvišje filmsko kulturno-umetniške stvaritve.

6. V združevanju likovnih ustvarjalcev bo skrbela za kvalitetno rast domače likovne ustvarjalnosti.

7. Skrbela bo za gostovanja najboljših amaterskih skupin v zamejstvu in zamejskih pri nas.

Program občinske zveze organizacij za tehnično kulturo

Občinska zveza organizacij za tehnično kulturo bo usmerjala dejavnost koroškega kinokluba, fotoklubov in radioklubov. Utrdila jih bo, tako da bodo te organizacije postale nosilke nalog pri spremljanju vseh kulturnih akcij, zlasti pa pri varstvu in ohranjanju naše kulturne dediščine.

Skrbela bo za razvoj občinske fototeke, ki jo bo oskrbela z vsem potrebnim. Najkvalitetnejše dosežke bo predstavila na re-

viji kratkega filma, diapozitivov, fotografij in zvočnih zapisov.

Program skupnih nalog

V programu skupnih nalog bo občinska kulturna skupnost združevala sredstva z republiško kulturno skupnostjo za pospeševanje založniške in knjižnične dejavnosti, gledališke, glasbene in plesnobaletne dejavnosti, likovne in galerijske dejavnosti, varstva kulturne dediščine, filmske kulture, kulturnega sodelovanja z drugimi narodi, kulturne dejavnosti Slovencev zunaj SRS, kulturne dejavnosti italijanske in madžarske narodne skupnosti, dejavnost društev s področja kulture, štipendiranja, obnove in posodobitve kulturnega prostora ter delovanje organov skupnosti in strokovne službe.

Sredstva, ki jih združujemo, bodo namenjena za sofinanciranje manj razvitih območij tistih občin, ki ne bodo mogle zagotoviti dogovorjenega kulturnega standarda. Iz tega dela sredstev kulturne skupnosti Slovenije se bodo z dogovorjenimi deleži sofinancirala gledališča, muzeji, filharmonije, galerije in druge institucije.

Sredstva združujemo za sofinanciranje bogatitve kulturnih programov RTV, v katerih bodo sodelovali vsi dejavniki slovenskega kulturnega življenja v skladu z njihovo družbeno in umetniško vlogo, ki jo v Sloveniji in v zamejstvu izpolnjujejo. Sredstva, ki jih združujemo, bodo namenjena za novogradnje na kulturnem področju po dogovorjenih in izbranih prioritetah.

Po družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976—1980 so kot prioritete dejavnosti v teh petih letih opredeljene: založniška in knjižnična dejavnost, varstvo kulturne dediščine in gledališka dejavnost. Zanje naj bi letna rast sredstev rastla skladno s predvideno stopnjo rasti celotnega družbenega produkta. Za občinsko kulturno skupnost bi znašala povprečna rast 7,2 %, za rep. KS pa 6 %.

V občini Ravne bomo za kulturne programe v letu 1977 potrebovali naslednja sredstva:

1. občinski program, redni 3.210.640 din,
 2. republiški program, redni 3.488.000 din,
 3. za razširitev dejavnosti 1.030.000 din,
 4. za invest. vzdrževanje opreme in objektov 1.450.000 din.
- Skupaj 9.178.640 din.

Zima v Sentanelu

NEGATIVNI HUMOR

Namesto »negativni« bi prav tako lahko napisali »agresivni«, »diskriminatorni«, »pejorativni« itn. Gre preprosto za tisto zvrst humorja (šal, dovtipov, anekdot), ki nima namena nasmejati se človeškim napakam in slabostim (svojim enako, kot tujim), ampak se norčuje iz celih narodnosti, ras ali verskih skupnosti. Takšen humor izraža podcenjevanje, celo sovražnost do takšnih skupnosti in se pojavlja predvsem tam, kjer živijo pripadniki teh skupnosti pomešani med seboj oziroma z nekim »večinskim« narodom.

Tipičen primer za to vrsto humorja dajejo ZDA, izvzeta pa ni menda nobena država, kjer obstajajo pogoji zanj. Nietzsche je nekje zapisal:

»Kadar človek rezgeta od smeha, prekaša po podlosti vse živali.«

Pa si pogledjmo поблиže ZDA, ki so s takim »etničnim« humorjem sprejemale po vrsti vse priseljence. Vse je bilo dobro za norčevanje: revščina, slabo obvladavanje jezika, drugačne navade. »Etnofavlizem« je strokovni izraz za zaničljiva skupna imena posameznih manjšin: črnci je »nigger«, Poljak ali Slovan nasploh je »polack«, Japonec »jape«, Italijan »Dago«, Irek »Mick«, Žid »Kihe«, Nemec »kraut«, Francoz »frog«, špansko govoreči priseljenci (Portorikanci, Mehikanci) »spice«.

»Vi ste torej priseljenci?«
»Ne, meni gre imenitno.« — Kako tipičen odnos do priseljenec!

Negativni oziroma etnični dovtip se pogosto prenaša z ene narodnosti na drugo, postane šablona, v kateri se zamenjajo samo imena. Židovske šale se pokristjanjajo in obratno.

A zadnje čase zasmehovani tudi krepko udarjajo nazaj. Marsikateri sestavljalec antologij humorja pa tudi že raje previdno uporabljajo izraz »kmečki, preprosti« humor, kjer bi bil še pred dvajsetimi leti brez premisleka zapisal kaj bolj direktnega.

Poglejmo nekaj primerov.

INDIJANCI

Belec vidi Indijanca, ki lenari, in mu reče, naj gre vendar raje delat.

»Zakaj?«
»Da boš zaslužil denar.«
»In potem?«
»Denar boš nesel na banko.«
»In potem?«
»Dobival boš obresti.«
»In potem?«
»Potem boš imel denar in ti ne bo treba več delati.«
»Saj zdaj tudi ne delam.«

Turist vpraša v indijanskem rezervatu:

»Kaj počnete vse dneve?«
»Lov in alkohol,« odgovori Indijanec.
»In kaj lovite?«
»Alkohol.«

Indijanec opazuje pristanek letelca krožnika in prestrašeno zavpije:

»Ne, ne še enkrat!«

ČRNCI

Črnki deček je melono in izgine do ušes vanjo.

Belec: »Pač preveč melone, kaj?«

Deček: »Ne, premalo črnca!«

»Dveh stvari ne trpim,« je kričal gost v nekem luksuznem hotelu, »rasnih predsodkov in črnec za točilno mizo.«

Belca so poklicali pred sodišče, ker je povozil dva črnca.

»Well,« je rekel sodnik, »dosti se ne bo dalo narediti. Črnca, ki je priletel skozi vetrno šipo, lahko obtožimo vloma, tistega, ki ga je vrglo 50 m daleč, pa poskusa pobega s kraja nesreče.«

Dve črnki služkinji klepečeta o svoji gospodi:

»Pri meni gre ves dan: Ja, madam, ja, madam!«

»Pri meni pa ves dan: Ne, sir, ne, sir!«

IRCI

Irskemu ženinu je padel kamen s srca, ko je slišal, da je bila njegova nevesta prostitutka:

»Se mi je zdelo, da ste rekli »protestantka!«

Duhovnik v spovednici, potem ko mu je »ovčica« povedala, da je ubila dva britanska vojaka:

»Pusti politiko, spovej se svojih grehov!«

Mc Gillicuddy pride v bar in se spotakne ob pijancu, ki leži na tleh. Pomigne barmanu, pokaže pijanca in reče:

»Nekaj takega, prosim!«

NEMCI

Nemški priseljenci še ne zna dobro angleško. Gre v gostilno, da bi zajtrkoval.

»Natakar, kaj je tisto na dvoiršču?«

»Petelin.«

»In kako se imenuje petelinova žena?«

»Kokoš.«

»In otroci petelina in kokoši?«

»Piščanci.«

»In kako se imenujejo prej?«

»Jajca.«

»Prinesite mi dve!«

SKANDINAVCI

Finca in Šved gresta ob devedesetih zvečer v bar in se sistematično opijata. Ob treh zjutraj dvigne Finca kozarec in reče:

»Skol!«

Šved pa se obregne:

»Boš čenčal ali pil?«

JUDI

Mordecai in Samuel prvokrat uživata opij.

»Pri tebi že deluje?« vpraša Mordecai.

»Mislim, da ne,« reče Samuel, pol olajšan, pol razočaran.

»Pogovarjajva se o poslih,« reče Mordecai in Samuel je za to. »Najprej bom kupil General Motors,« reče Mordecai čez čas. »Ne prodam,« reče Samuel.

Weisstuch sedi v kupeju za nekadilce in kadi. Sprevodnik pokaže na napis in vpraša:

»Znate brati? Kaj piše?«

»Kaditi prepovedano.«

»No, in?«

»Saj ne piše »najstrožje!«

MEHIKANCI

Mehiška družina je povabila Američana na večerjo. Gost vpraša, kje so dobili imenitno zajčjo pečenko. Da se plazijo zajci ponoči okrog hiše in razgrajajo, pa je enega ustrelil, odvrne gospodar. Nato Američan:

»Zajci vendar ne razgrajajo.«

»Pa še kako! Vso noč delajo miau, miau!«

Jose se poroči. Na svatbi je mnogo jedaje in pijače. Naenkrat pogreši Jose svojo nevesto. Najde jo v spalnici s svojim prijateljem Manuelom. V hipu pokliče Jose povabljenca:

»Pridite, pridite... Manuel je tako pijan, da misli, da je jaz!«

K.

V ŠKRIPCIIH SMO, DRAGI SODELAVCI

Godbeniki vašega pihalnega orkestra že lep čas razmišljamo o stanju, v katerem smo se znašli, in o posledicah, ki bi nas morebiti lahko doletele. Že nekaj časa nam namreč »škriplje«, vendar šele sedaj prihajamo med vas s prošnjo in obrazložitvijo, kako in zakaj tako!

Vsi smo priča nenehnemu porastu cen, ki je nujna posledica porasta življenjskih stroškov tako sekcije kot posameznika. Že vrsto let se prebijamo z vsoto dveh dinarjev (od še vedno ne vseh izmed vas), kar znaša nekaj nad 8000 din mesečno. Na prvi pogled dokajšnja vsota, vendar za orkester, kot je naš, in brez dvoma tudi vaš, zadnje čase prešibka.

Vaš prispevek služi našemu rednemu delovanju in poslovanju, torej splošnim pogojem za obstoj. Kaj razumemo z rednim delovanjem in poslovanjem? V prvi vrsti je to honorar dirigentu, računovodji in snažilki, vsemu temu pa moramo prišteti še vse datjave, ki jih ob izplačilih moramo obračunavati. Najbrž ne bo potreben poseben proces za ugotovitev, da smo že pri 5000 dinarjih vsak mesec. Prištejemo še zavarovanje glasbenega doma, ogrevanje, tokovino in čistilna sredstva, pa smo še nekoliko višje.

Za redno obnavljanje orkestra plačujemo šolnino štirim učencem, ki so že naši člani in obiskujejo od šestih zadnji dve leti

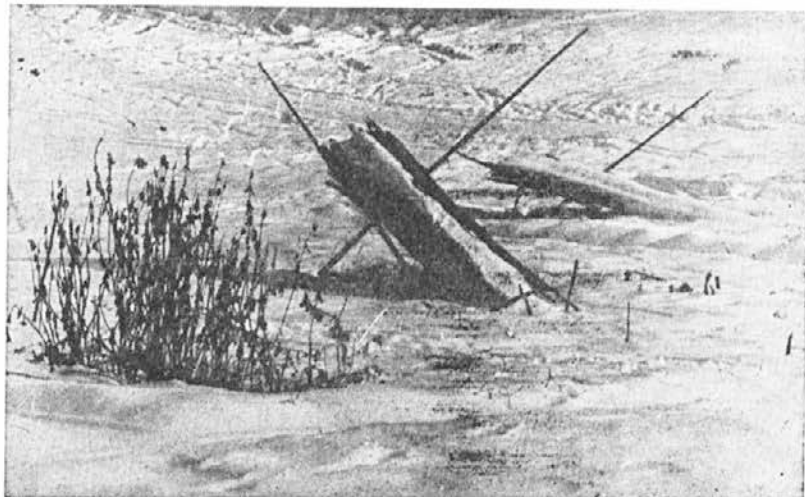
glasbene šole. Na tekočem moramo biti z novjšimi glasbenimi dogajanji in literaturo. Vsaka skladba se giblje med 1000 in 1600 dinarji, da ne govorimo posebej še o tisočih polah notnega papirja, knjižicah za koračnice in žalostinke, mapah in še in še!

Dobri del razpoložljivih sredstev krčijo tudi prevozi na pogrebe in druge nastope. Že sam pogreb npr. v Libelice nas je obremenil z nekaj nad 1600 dinarji z avtobusno kilometrino in stojnino vred. Tudi pogrebi pri Barbari niso zastoj. Stroški so sicer manjši, zato je pa prevozov več. Vsi že navedeni in še ostali stroški so se zvišali in še rastejo, mi pa z razpoložljivimi sredstvi že težko dihamo.

Prosimo vas torej za razumevanje, resnično razumevanje, s čim manj zlonamernega negodovanja, ko vas prosimo za pet dinarjev mesečno namesto sedanjih dveh. Ne mislimo razglabljalati, koliko komu pomeni ta vsota, ker smo si različni po potrebah in občutkih. Najbrž pa si bomo edini v tem, da bo orkester le ob vaši podpori in razumevanju še naprej tako uspešno opravljal svoje poslanstvo in vas često predstavljaj doma in v tujini kot do sedaj.

Nismo sami sebi namen! Smo pa sestavni in nepogrešljivi del velike družine — ravnstevskih železarjev.

Vaši godbeniki

Na mrtvi straži

tudi ne potegujejo za to, da bi bile. Važno je, da so potrebne.

Zdi se, da so zlasti družbene spremembe, ki so svoj vrh dosegle z novo ustavo, ustvarile zelo ugodno klimo za nastajanje novih in novih kratic. Datum in kraj njihovega nastanka običajno nista znana, avtor(ji) prav tako ne. Raba ni ne uzakonjena ne prepovedana, ene se uveljavijo bolj, druge manj. Le nekaj menda drži: toliko kot danes jih še zlepa ni smelo imeli in skoraj vsak dan prinese kakšno novo.

TOZD, OZD, SOZD in SIS smo se že tako navadili, da jih bomo po novem pravopisu (v pripravi) baje pisali z malo in jih sklanjali kot samostalnike moškega spola (torej: v tozdu, sozdu, sisu itn.).

Verjetno pa bo do živega jezika izredno tolerantni prof. dr. Jože

Toporišič (pisec sodobne slovenske slovnice in glavni avtor pravopisa) prej ali slej ob kraticah le prišel v zadrego. Ali namreč ni možno DS (delavski svet) sklanjati kot dees, desa in smo že pri DES-u? Kako ravnati z DD (družbeni dogovor)? Kako si ločiti jezik z zedelom (ZDL — zbor delovnih ljudi)?

Pred desetimi leti sem v nekem članku popolnoma brezuspešno opozoril, da SS neprijetno spominja na zloglasne nacistične policijske enote, izobrazba SS pa še posebno. Ne samo da zapis ni nič zalegel, ampak je SS (izobrazba) medtem dobil še kar dva dodatna pomena, namreč skupne službe in samoupravni sporazum. Sem gre tudi Sa (skupaj), esa (SA) pa žal tudi pomnimo v slabem.

Depees (DPS — družbeni pravobranilec samoupravljanja), depeo (DPO — družbenopolitične organizacije) bevepe (BVP — blagajna vzajemne pomoči) je le nekaj orehov za poklicne jezikoslovce. Bolj zabavni sta »miško-linska« COP (center za obveščanje in propagando) in »pobožna« kratica DEO (družbenoekonomski odnosi).

IPD se nikakor ne sme zamejnati z ipd. Prvo pomeni idejno-politično delo, drugo »in podobno«.

Če kdo ne ve, kaj pomeni: ČI — CE, SMI — ME, MPI — PE, je športno nerazgledan, saj gre za člane — članice, starejše mladince in mladinke ter mlajše pionirje in pionirke.

No — pa SUR (srečno in uspešno rabo)! Marjan Kolar

V derbiju republiške moške lige sta se v Slovenjgradcu pomerili vodeči ekipi Mislinje in Mežica. Ker sta v prejšnjem kolu obe dosegli pomembni zmagi — Mežica proti Kamniku in Mislinja proti Novemu mestu — je bila dvorana nabit polna. Zasluženost so zmagali Mežičani s 3:0 in ostali edina neporažena ekipa v republiški ligi.

Članice Fužinarja zmagujejo naprej. V Mariboru so premagale Branik s 3:1 in na domačem terenu Golovec iz Celja s 3:0.

PLAVANJE

V Kranju je bil plavalni miting v počastitev dneva JLA, na katerem so sodelovali plavalci slovenskih klubov. Plavalci Fužinarja so osvojili šest prvih mest in izboljšali dva republiška ter en državni rekord.

Miran Kos je zmagal na 100 m delfin pri mlajših pionirjih s časom novega rep. rekorda, v disciplini 400 m mešano pa je postavil nov državni rekord. Tomaž Rodič je bil prvi na 100 m prsno in izboljšal republiški rekord. Ostali zmagovalci: Dimiter Vočko 100 m delfin in 400 m mešano pri st. pionirjih, Meta Levart 100 m delfin pri st. pionirkah in Maja Rodič 100 m prsno.

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVENSTVO POSAMEZNIKOV ŽELEZARNE V STRELJANJU IN ODBOJKI

Na strelišču v DTK je bilo prvenstvo posameznikov v streljanju zračno puško. Tekmovanja se je udeležilo 39 strelcev. Vsak udeleženec je imel na voljo 5 poizkusnih in 20 tekmovalnih strelcov. Prvak železarne je postal Evgen Korinšek iz modelne mizarne, ki je dosegel 180 krogov. Srebrno medaljo je osvojil Ivo Kajnik s 173 krogi, bronasto pa Anton Strekelj, ki je nastreljal 172 krogov. Med prvih deset so se uvrstili: Hinko Pepevnik, Vinko Zatler, Bojan Šuler, Ivan Ovčar, Jakob Vidovič, Blaž Katalinič in Ivan Matjašič.

Odbojkarji so organizirali prvenstvo železarne v obliki tekmovalja med TOZD. Prvenstva, ki je bilo v novi športni hall, so se udeležile ekipe TOZD I, TOZD II in DSSS. Zmagovalci turnirja so postali odbojkarji DSSS, ki so premagali metalurške obrate z 2:0 in v tipično prvenstveni tekmi TOZD mehanske obdelave z 2:1 (11:15, 15:13 in 15:13). Drugo mesto je osvojila TOZD II z zmago nad metalurškimi obrati z 2:0. Za zmagovalno ekipo DSSS so nastopili: Podpečan, Torrej, Košuta, Keršbaumer, Godec, Štekl in Kranjc.

DVOBOJ ELEKTRIKARJEV ŽELEZARN ŠTOR IN RAVEN

Elektrotehnične službe železarne Štor in Ravne so se v prijateljskem športnem dvoboju pomerile v štirih panogah. Pri streljanju zračno puško so bili boljši gostje iz Štor in so zmagali z 80 krogi razlike. V ostalih panogah so zmagali naši električarji.

V malem nogometu z 8:5 (gole za naše so dali: Slatinšek 3, Košuta in Rožen po 2 ter Kranjc 1).

V namiznem tenisu s 5:2; za Ravne so nastopili Filip, Keršbaumer in Vezovnik.

Šahisti so zmagali s 5,5:2,5 v postavi: Prevorčič, Bertalančič, Zakrajšek in Dvornik.

NAMIZNI TENIS

V Murski Soboti je bilo mladinsko republiško prvenstvo za posameznike in dvojice. Nastopilo je 111 tekmovalcev iz 18 slovenskih klubov. Mladinke Fužinarja so v konkurenci posameznic osvojile drugo, tretje in četrto mesto v naslednjem zaporedju: Černovšek, Ačko in Horvat. Černovškovi ni uspelo obraniti naslova, ker jo je v finalu premagala igralka Olimpije Čadeževa. Pri ženskih dvojicah sta Ačkova in Černovškova najprej v polfinalu premagali klubski soigralki Horvatovo in Logarjevo

in nato v finalu ljubljansko dvojico Čadež — Pančur. Pri mešanih dvojicah je naš par Pavič — Černovšek izgubil finalno borbo proti mešani dvojici, ki sta jo sestavljala Frank iz Maribora in Šavčeva z Raven.

Članice OK Fužinar

Po daljšem premoru je bilo na sporedu četrto kolo ženske zvezne lige. Ekipa Fužinarja je gostovala v Novem Sadu in Beogradu. Proti Vojvodini so izgubile dvoboj s 6:1; v Beogradu pa so zaigrale, kot znajo in premagale Partizan s 6:3. Za Fužinar so nastopile izkušene igralkice: Lesnik, Štruc in Režonja.

ODBOJKA

V drugi zvezni ligi so člani Fužinarja v zadnjem kolu na domačem terenu premagali s 3:0 slabo ekipo Zameta iz Reke. V zaostali tekmi tretjega kola je Fužinar gostoval v Gorici in bil nepričakovano poražen s 3:2. Karlovac pa je prav tako v zaostali tekmi premagal Metalca iz Siska s 3:0 in vodi po končanem jesenskem delu le z enim porazom. Drugo mesto si delita Metalac in Fužinar, ki imata po dva poraza. Te tri ekipe se bodo v nadaljevanju prvenstva, ki bo od marca do maja, borile za naslov prvaka.

ŠAH

Na hitropoteznem prvenstvu »Fužinar 1976« je ob slabi udeležbi v novembru zmagal F. Kolar pred Pesjakom, Prevorčičem itn. Udeležba na zadnjem mesečnem turnirju v decembru pa je zaradi dobre obveščnosti bila številnejša. Tekmovalo je kar 15 šahistov. Najuspešnejši je bil Kolar s 11,5 točkami. Sledijo: J. Jesenek 10,5, Žunec 9,5, Erjavc in Prevorčič 9, F. Jesenek 8,5, Pešl 7, Uršič in Bertalančič 6,5, Hrovatič in Rotovnik 5,5 itn.

Po ocenjevanju uspešnosti na podlagi udeležbe in osvojitve štirih mest na posameznih rednih mesečnih turnirjih je osvojil prvenstvo »Fužinar 1976« Franc Kolar, ki je zbral 24 točk. Sledijo: J. Jesenek 22, Erjavc 19, Franc Jesenek in Prevorčič 9, Rotovnik 6 itn.

Uspešnost se je tekovala tako, da je pri vsakem turnirju zmagovalac dobil 5, drugi 3, tretji 2 in četrti 1 točko.

Na letošnjem prvenstvu Koroske, ki je bilo od 4. 11. do 8. 12.

Naši ribiči: Paternost, Marošek, Korinšek, Kajnik, Šipek in Pinterič

1976 na Muti, je sodelovalo 12 šahistov. Zanimivost prvenstva je bila, da niso nastopili prvo-kategorniki in je zato vrednost turnirja bila manjša.

Zmagal je F. Berthold pred D. Vidmarjem in J. Poberžnikom. Fužinar je zastopal F. Kolar, ki proti pričakovanju ni posegel v borbo za najboljša mesta.

Tudi pri šahistih je prišlo do drugačnega sistema tekmovanja. Ekipe se bodo pomerile najprej v regiji, navzven pa nas bo zastopala selekcija najboljših. V ta namen pa bo treba izboljšati šahovsko dejavnost po klubih in v regiji, če hočemo obdržati ustreznost kvaliteto šahistov, ker po novem za vse ne bo prostora v selektivni ekipi, ki bo nastopala v višjem rangju. —jo

SMUČARSKI KLUB FUŽINAR

Medtem ko o smučarskih skokih na Ravnah že vrsto let ne moremo več govoriti in vodi dejavnost smučarskih tekačev posebna komisija v okviru SK Fužinar, pa je alpsko smučanje v naši občini prioriteta panoga in mu zato posvečajo vso skrb. Odbor sicer ugotavlja, da članstvo v zadnjih letih ne narašča v skladu z rastjo prebivalstva, vendar so vzroki za to večinoma objektivni:

Zaradi pomanjkanja snega v zadnjih zimah se vedno več mladine preusmerja v druge športe. Zato tudi ni bilo mogoče organizirati smučarske šole za najmlajše.

Treninje na snegu in dosednji sistem tekmovanj zahtevajo precej izostankov v šolah in na delovnem mestu.

Smučarska oprema je draga in dostopna le boljšim tekmovalcem, ki jih delno oskrbuje smučarski klub.

Poleg začasnega trenerja, ki skupaj s honorarnimi skrbi za redno vadbo, imajo še 20 voditeljev in 5 učiteljev smučanja, bodo pa še naprej skrbeli za pridobivanje in usposabljanje strokovnih kadrov.

Manjše število kategorizacijskih tekmovanj na Ravnah je posledica pomanjkanja tekmovalnih prog, ki bi ustrezale predpisanim normam. Po novem tekmovalnem sistemu bodo morali prirediti čimveč množičnih tekmovanj ter tako pridobivati nove tekmovalce.

Smučarski klub je sicer primerno opremljen z rekviziti, vendar je treba že marsikaj iztrošenega nadomestiti z novim ter iti s časom naprej. Najbolj nujna je npr. prenosna žičnica za mlajše tekmovalce. J.

MARICA MIKLAČIČ

V petek, 17. decembra, smo na Barbari spremili k poslednjemu počitku sodelavko Marico Miklavčič.

Marica je bila rojena leta 1922 v revolucionarnem rudarskem mestu Trbovlje. Na Ravne je prišla januarja 1947. leta in se zaposlila kot prodajni referent. Tu je ostala do novembra meseca 1951, ko se je začasno, za mesec dni, zaposlila v Litostroju, od koder se je za štiri mesece prestavila v Ze-

lezarno Štore. Takratne razmere so jo pripeljale nazaj v Trbovlje, kjer je bila od junija 1952 do avgusta 1953 zaposlena na okrožnem ljudskem odboru. Prva poznanstva so jo avgusta istega leta pritegnila nazaj na Ravne, v našo železarno, kjer se je z vso vneto in sposobnostjo posvetila prodaji kovanih izdelkov.

Marica Miklavčič

Tako kot je neutrudno delala na delovnem mestu, je delala tudi pri športu, planinskem društvu in v organizaciji zveze komunistov. Od 1953 do 1959 je opravljala posle blagajnika telovadnega društva Partizan ter za zvesto in vestno delo prejela priznanje Partizana Jugoslavije kot najboljša tajnica društev Partizan v Jugoslaviji. Priznanje je tudi dobila ob 50-letnici Partizana na Ravnah. Celih 18 let je bila tajnica planinskega društva; šest let (od 1961 do 1966) pa organizacijski sekretar v Železarni Ravne.

To je nekaj skopih podatkov, ki kažejo njeno neizčrpno energijo in optimistično delovno vneto, s katero se je predajala iz dneva v dan, od zore do mraka, pozabljajoč na sebe. Prav energija in optimizem sta bili glavni značajski črti, ki smo ju v Marici videli vsak dan. Tako je bila predana delu, da je pozabila na svoje zdravje.

»Še te pogodbe bom pripravila, potem pa grem k zdravniku,« nam je dejala pred nekaj dnevi, ko smo načrtovali delo do kraja leta. Naneslo je drugače. Sredi dela, ob slovesu od dolgoletnega sodelavca in prijatelja, je omahnila, preden mu je hotela stisniti roko v slovo.

Številni kupci, ki so leta in leta prihajali na Ravne, so žalostni prišli po zadnje slovo. Sožalne brzojavke in venci pričajo o njeni priljubljenosti pri vseh, ki so jo poznali in z njo delali.

Dobrega pol leta ji je še manjkalo do zasluženega pokoja. Ni smo vedeli za zlo slutnjo, ki jo je izrazila v zadnjem pismu svoji prijateljici: »Bojim se, kako bo z menoj, ko bom šla čez 6 mesecev v pokoj. Ne vem, če bom preživela spremembo, ki bo nastopila, ko ne bom več v službi,« ji je pisala žalostna spričo minljivosti življenja.

Ob Maričini prerani smrti izražamo svojo žalost z verzij pesnika Jorge Manriquea:

Spomni se, uspravani človek, strezni se in zdrami, premisli, kako mineva življenje, kako prihaja smrt, tako potihem.

Ferdo Gnamuš

NESREČE PRI DELU V DECEMBRU

Mirko Potočnik, špedicija — pri razkladanju sodov z vezivom s kamiona si je zlomil palec desne roke.

Stanko Godec, jaki tok — pri navijanju vzmeti na stružnici ga je vzmet udarila po mezincu leve roke.

Jože Špes, špedicija — pri embalaranju noža za grafično industrijo se je na nožu vrezal v kazalec leve roke.

Franc Mikl, jeklovlek — pri kontroliranju vlečenega materiala mu je na spolzkih tleh spodrsnilo, pri čemer si je poškodoval levo nogo v gležnju.

Alojz Celec, jeklarna — pri zaganjanju peči mu je spodrsnilo in si je pri padcu poškodoval desno roko.

Peter Gruber, valjarna — pri centriranju nožev na ravnalnem stroju je z glavo zadel ob ohišje stroja ter si poškodoval zatilje.

Marjan Viltušnik, jeklarna — pri snemanju elektrodnega hladilnika z oboka elektro peči ga je para opekla po levi nogi.

Stanko Krebl, jeklarna — pri odpiranju pločevinastega soda si je porezal kazalec leve roke.

Jože Jezernik, jeklarna — pri vpihavanju kisika v elektro obločno peč ga je plamen iz peči oplazil po hrbtu.

Ivan Drol, valjarna — pri vstavljanju valjane palice v rav-

nalni stroj se mu je sosedna palica skotalila na desno nogo.

Milan Polajner, valjarna — pri zategovanju vijaka na valjarskem ogrodju mu je matični ključ zdrsnil z vijaka, pri čemer si je poškodoval prstanec desne roke.

Jože Kovačič, kovačnica — pri spuščanju zaboja z dvigalom ga je zaboj stisnil za levo roko ter mu poškodoval kazalec.

Pavel Kobolt, jeklovlek — pri brušenju palice na brusilnem stroju mu je rotirajoča palica poškodovala zapestje desne roke.

Boris Vogrin, rezalno orodje — pri obdelavi obdelovanca na rezkalnem stroju so mu pogonski zobniki poškodovali podlaht desne roke.

ZAHVALA

Ob izgubi naše mame, babice in prababice **Justine Zidar** se zahvalujemo vsem, ki so jo obdarovali s cvetjem in jo pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Krajini in vsem drugim zdravnikom, ki so ji v času njene boleznij lajšali bolečine, ter č. g. dekanu za pomoč in poslovilne besede.

Žalujemo: hčerke Hedvika, Marica in Tilka ter sin Ferdo z družinami, bratje in sestre ter vstavljanju valjane palice v rav-

Ob poti

Gibanje zaposlenih v tovarni

v času od 21. novembra 1976 do 20. decembra 1976

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
SPREJETI DELAVCI					
1.	Brinar Anton	10. 7. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA
2.	Gregor Slavko	15. 9. 1956	KV topilec o. p.	jeklarna	iz JLA
3.	Gregorc Rajko	3. 2. 1956	NK delavec	transport	iz JLA
4.	Hudrap Srečko	1. 1. 1953	SS metalurški tehnik	kovačnica	iz JLA
5.	Klemenc Silvo	17. 11. 1956	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
6.	Krevh Milan	11. 1. 1951	VS elektro inženir š. t.	elektrotehnične službe	iz JLA
7.	Pačnik Janez	20. 11. 1948	VS dipl. ekonomist	sektor za gospodarjenje	iz JLA
8.	Petrušič Marko	3. 9. 1932	NK delavec	materialno gospodarstvo	za določen čas
9.	Plešnik Bogomir	27. 8. 1956	NK delavec	TOZD MO	iz JLA
10.	Podržavnik Marija	30. 11. 1955	VSS ekonomist	pilarna — TOZD TRO	štipendist ZR
11.	Pušnik Franc V.	7. 4. 1956	KV strojni ključavničar	uvoz	iz JLA
12.	Rečnik Franc	9. 6. 1956	KV strojni ključavničar	strojni obrat	iz JLA
13.	Stifter Franc	29. 3. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Kam je odšel
ODJAVLJENI DELAVCI					
1.	Miklavčič Marija	23. 5. 1922	SS	prodaja TOZD MP	umrla
2.	Ladinik Avgust	20. 10. 1947	NK delavec	jeklarna	po sklepu delavskega sveta
3.	Polanc Zofija	1. 5. 1952	NK delavka	modelna mizarna	poklicna rehabilitacija
4.	Razdevšek Alenka	23. 12. 1956	NS	PD TOZD MO	potek pogodbe
5.	Veršnik Emilija	9. 4. 1956	NS	ΛOP	potek pogodbe
6.	Zagernik Antonija	9. 5. 1949	NK delavka	služba za razvoj TOZD MP	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci

- 1 — VS dipl. el. inž. š. t.
- 1 — VS dipl. ekonomist
- 1 — VSS ekonomist
- 1 — SS metalurški tehnik
- 2 — KV strojna ključavničarja
- 1 — KV strugar

- 1 — KV topilec o. p.
- 2 — KV valjavca o. p.
- 3 — NK delavci

Odjavljeni delavci

- 1 — SS
- 2 — NS
- 3 — NK delavci

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 5770 Snedecor George W., Statistical Methods 1974.
- 3587/385 Prešern V., Kinetika poteka metalurških reakcij pri vpihavanju prašnatih zlnodrotovnih komponent 1976.
- 5771 Bruins D. H., Werkzeuge und Werkzeugmaschinen für

Prezimovanje

- die spannende Metalbearbeitung 1975. I. II.
- 5772 Pristl — Franke, Arbeits-Vorbereitung 1975. I. II.
- 5773/241 Funkenerosive — Bearbeitungsverfahren in der Produktion 1975.
- 5773/242 Neuere Verfahren der Oberflächenbehandlung in der Produktion 1975.
- 5773/189 Umweltschutz sachlich informiert 1973.
- 3777/D 94 Die Anwendung mathematischer und statistischer Methoden bei der Objektivierung von Leitung, Planung und Bilanzierung des betrieblichen Reproduktionsprozesses.
- 5774 Nondestructive rapid identification of Metals and Alloys by Spot test.
- 5775 Dreger W., Projekt — Management. Planung und Abwicklung von Projekten 1975.
- 5776 Nitsche K., Schichtmesstechnik 1976.
- 5777 Popič R., Naučno tehnički rečnik rusko srpskohrvatski 1976.
- 5778 Standardizacija u poduzeću 1974.
- 5735 Vacič A. M., Principi i politika dohotka 1976.
- 3587/386 Roethel F., T. Pratnekar, I. Globočnik, Formiranje banke obdelovalnih pogojev v obratu industrijskih nožev in tabele odločitev 1976.
- 3587/387 Osojnik A., Plinska kromatografija dimnih plinov 1976.

NAJBOLJ PRILJUBLJENE TEME

Zbiralci stoletnice znamke so še vedno na prvem mestu. Možnost, da novitete nabavljajo sukcesivno in da zbirajo »ves svet« kot v pionirski dobi filatelije, pa tudi politika izdajateljev, da znamke izdajo samo ob 100-letnici izdajanja znamk, vnaša v to temo nekakšen red.

Vendar so tudi tu posamezne špekulacijske serije in bloki, ki so znatno pripomogli k temu, da se število zbiralcev ne povečuje. Večinoma ostajajo samo tisti, ki so v to temo že pošteno zagrizli, mladim — novim zbiralcev pa je vse manj.

Na drugem mestu so zbiralci olimpiad. Zal statistike kažejo, da je po vsaki olimpiadi takšnih zbiralcev vse manj. Temu so predvsem krive razne špekulacijske izdaje, ki jih je v tej temi vsakogar preveč. Za vsakogar, ki se odloči, da začne zbirati olimpiado leta 1976, je boljše, da še enkrat premisli.

Orientacija zaradi zbirke svetovno nogometno prvenstvo 1974: v prednaročilu je stala 3500 DM, a kljub temu nobeden od tistih, ki je zbiral to temo, ne more biti siguren, da ima kompletno zbirko.

Vse bolj pa se prebija v ospredje, čeprav mlada, zato pa zelo interesantna tema. To je 500-letnica rojstva Michelangela. Idejne rešitve so lepe in omogočajo zbiralcem uživanje v resnično veličastnem privatnem muzeju. f. u.

NAČINI TISKANJA ZNAMK

Znamke se tiskajo na več načinov. Najobičajnejši so: knjigotisk, kamnotisk, ofset, linijski globoki tisk, rastrski globoki tisk in heliogravura.

Knjigotisk je način izdelave, ki se uporablja za tiskanje knjig. Kliše pri tej vrsti tiska je izbočen (reliefen), tako da se nanaša barva na papir s pritiskom. Pri tem načinu tiska se vidijo na hrbtni strani zlasti pri nežigosanih znamkah obrisi posameznih močnejših črt slike in napisov.

Kamnotisk. Tu se slika prenaša po kemijskem postopku na poseben kamen, s katerim se znamke tiskajo. Pri tem načinu tiska je znamka izredno gladka z obeh strani.

Ofset je indirektno tiskanje. Tu se slika znamke prenaša s cinknega na gumni valj in nato z njega na papir.

Pri linijskem globokem tisku je oblika znamke vrezana v železo ali baker (gravura) ali nagrizena s kislino, tako da barva izpolni vdolbine slike in napisov. Tisti del klišeja, ki nima vrezin, se od barve očisti, zatem pa se z močnim pritiskom plošče na papir iz vrezin barva prenese na papir. Zaradi ostrine vrezanih linij ostane barva na papirju izbočena, tako da se z otipom lahko občuti, ali je slika ravna ali ne.

Rastrski globoki tisk se razlikuje od linijskega globokega tiska po tem, da se v tem primeru uporablja raster, s pomočjo katerega se posamezne črte razbijejo na točke, s čimer se doseže lepše prelihanje barve — odtenkov. Raster je lahko bolj ali manj grob. Če je bolj droben, je to že heliogravura. f. u.

PRVE ZNAMKE

- Albanija 1913
- Andora 1928
- Avstrija 1850
- Belgija 1849
- Bosna — Hercegovina 1879
- Bolgarija 1879
- Češkoslovaška 1918
- Črna gora 1874
- Danska 1851
- Finska 1856

Francija 1849
Grčija 1861
Irska 1922
Islandija 1873
Italija 1861
Jugoslavija 1918
Luxemburg 1852
Madžarska 1871
Malta 1860
Nizozemska 1852
Norveška 1855

Poljska 1860
Portugalska 1853
Prusija 1850
Romunija 1858
Rusija 1857
Srbija 1866
Švedska 1855
Španija 1850
Švica 1843
Turčija 1863
Velika Britanija 1840

Čas brez misli

Davno že si je nekdo izmislil ure za merjenje časa. Včasih to bremenijo, včasih preganja. Kdaj pa kdaj se čas pojavi kot nesmišljivi ali pa moreče bije v možganih. In vendar zna tudi razveseljivati.

Mesec, dva, trije lahko pomenijo večnost ali samo trenutek minulosti, pač odvisno od tega, kaj smo zmožni lepega in velikega pridobiti zase, kaj dati, kaj vzeti si. Pogledaš vase, seštevaš, potegneš črto ter si mirno ogledaš storjeno in nestorjeno. — Pa pri tem ne bi smelo biti bistveno to, koliko imamo letnega dohodka, koliko obkles in servisov v omari, kakšen avto v garaži. Morali bi pogledati vase, si povedati, kaj sploh smo, se poskusiti dokopati do resnice o sebi, tistih, ki so nam dragi, in onih zoprnih.

Toda kdo je pripravljen priznati, da pozablja na človekovo bistvo, ko je pa toliko enostavnejše pogledati le »fasade«, tako prekleto težko in še nekoristno povrh riniti pod kožo, saj navsezadnje to ne da nobenega denarja niti kaj drugega oprijemljivega. — Ali nismo kdaj torej zelo podobni lupinam tekstila spreminjastih barv?

Pamet zmore proizvajati fantastične dosežke v znanosti, zna rekonstruirati tisočletja stare kosti praživali, a spogledati se s človeško dušo je že pretežko. Tu nekaj odpove, kar naprej stagnira ali celo pada in je včasih skoraj manj kot arhaičen odnos, ki ga poznamo o sožitju iz praskupnosti.

Učimo se letati na Luno, delati vse mogoče in se s tem učimo odmikati od toplih rok, nežnih besed in prisrčnosti otroških

ust. V vesoljski ladji ni človečnosti, instantnega humanizma pa znanost menda še ni odkrila. A četudi je vse to le polresnica, ne bo nobene škode razmisliti o njej. Misli pa so včasih kot voda: te-

NOVOLETNA NOČ

Sedela sta na obronku visokega nasipa, le nekaj korakov od betonskega mostu. Grmovje je bilo golo, vse sivo zaradi dima in plinov bližnje tovarne. Tisto malo trave, kar je je še bilo, je bilo pokrito s kupi odpadkov, smeti, zmetanih z mostu. Pod mostom je tekla reka, prepojena z izplakami. Občutek popolne izumrlosti.

Tisti dan sta bila tu. Molčala sta. Nenadoma je vstal in jo povlekel za roke. Stala je nekoliko više od njega, tako da sta se jima ozebla nosova dotikala.

Zdelo se ji je, da svet pred temi dnevi, preživetimi z njim ob nasipu, sploh ni obstajal — niti ona sama. In zdaj, ko da je obstajala samo ob teh popoldnevih, vse drugo pa je bilo noč brez sanj, polmrak, skozi katerega polziš, ne dotikajoč se okolice.

Ko sta sedla na rob nasipa, se ji je zazdelo, da se je pravkar zbudila in odprla oči v nov, nedoživljen dan.

Ljudje so govorili kot običajno: »Odšel bo, pustil jo bo, vsi se vračajo v svoja mesta, vsi so enaki, enaki...«

Tako so govorili iz navade, ne pričakujoč, da jih kdo posluša. Verjetno zato, ker so tudi njim govorili in jih pri tem ni skrbelo, da s tem ranijo nekaj, kar se šele

čejo, se iztekajo naravno, nepri-siljeno. A so tudi težke, odkrijejo kaj, kar boli. Ali torej ni tudi zato bolje izogniti se jim?

Pesnik je rekel: »Časa trenutek, ki v padajočem slapu premine: minuta tišine.« — Denimo, da je lahko to simbol česarkoli že, a denimo, da pomeni ujeti v en sam trenutek dve skrajnosti: življenje in smrt.

Kako malokdaj se ustavimo ob teh prastarih vprašanjih, kako redke so naše misli o smislu bivanja in nebivanja. Ali samo zato, ker je enostavnejše živeti brez njih, ker je tako neboleče obdajati se z balastom zvenceh besed, opajati se s polresnicami, torej priznati jih le toliko, kot naši la-godnosti ustreza?

Ali pa to ne pomeni živeti le polovično?

A. R.

Plašček

Sneg je bil samo še na svetilkah. Udarci ure na zvoniku so spolzeli po ulici do okna, se dotaknili njenih lic.

V polmraku sobe je bilo videti na stolu le zmečkano dopisnico. Naslov brez podpisa. Ura je odbila deset, enajst...

Sramovala se je sama sebe, ker je že skoraj verjela ljudem, ki so govorili nekaj, česar niso poznali. V njenih očeh, polnih solz, so se bleščeče kapljice spremenile v eno samo — veliko, ki jo je pekla v očeh in po obrazu.

Odločitev je bila nenadna. Stekla je k omari in privlekla na dan majhen potovalni kovček. Uporabila ga je le enkrat, ko je bila na morju. Vanj je zmetala nekaj najnujnejših stvari. Tekla je po ulici, večkrat se je spotaknila, s kovčkom v eni in zmečkano dopisnico v drugi roki.

Vsa zasopla je pritekla na postajo. Stari železničar je od začudenja spustil celo naročje drv na tla in skozi odprta vrata stare, že dotrajane peči so poletele proti njej rdeče iskre.

Vprašala je za prvi vlak, a je starec odkimal, češ da pelje šele jutraj. Sklenila je ostati na postaji in tu dočakati jutro, novo leto. Nikakor ne nazaj v sobo. Starec je potisnil žareče oglje, ki je malo prej padlo skozi vrata, ponovno v peč. Pri tem je bil videti kot mati, ki lovi raztepeno otroke.

Malo zatem je na razžarjeno ploščo postavil čajnik in dolil vodo. Od nekod je prinesel dve pločevinasti skodelici z velikima belima srčkoma v sredini.

»Vlaku se ne mudi v novo leto, pa se tudi nama ne bo! Skupaj bova popila skodelico čaja,« je dejal z mehkim, tihim glasom. Nasmehnil se je.

In tako sta ob čaju in suhem pecivu, ki se je ob ugrizu lomilo na drobne koščke, preživela noč. Poleg peči, ki se je nekam hudomušno smehljala ob brezuspešnih naletih snega in vetra ob okno.

Nekaj snežink je prineslo skozi vrata, a so se takoj stopile od toplote v majhne lužice, ki so se lesketale na lesenem podu kot srebrne kroglice.

Bila je zares lepa — novoletna noč.

V. G.

Spomnimo se kaj nanje

Materialistična žena

Humoreska

Vzela me je zaradi denarja, vem.

Bilo je pred novim letom, ko sva se spoznala, in takrat niti pomislil nisem, da bi lahko denar tako vplival na mojo prihodnost. Pravzaprav sploh ni bilo opaziti, da ji denar tako veliko pomeni. Res je, rada je jedla sladolede, pogosto si je želela posedanja v mestni restavraciji, kjer je najpogosteje ure in ure srebrala oga-ben kašast sok iz visokega kozar-ca. Večkrat si je omislila ogled filmske predstave ali pa se ji je zahotelo sendviča iz delikatese, ki so jo postavili nasproti njenega doma, vendar v tem nisem opazil kakšnega izrazitega nagnjenja do denarja. Sicer pa je takrat še študirala in v žepu pogosto ni imela niti ficka.

Večkrat sem delal ves dan, samo da bi bila ob koncu meseca moja denarnica zajetnejša, da bi ji, kolikor je le mogoče, ustregel. Njene želje pa so iz dneva v dan ostajale iste in nikoli ni bila nagnjena k pretiravanju pri nakupih.

Ko je doštudirala, si je s težavo našla delo in kot pripravnica ni potegnila kdove koliko. Bilo je

pač dovolj, da si je kdaj pa kdaj sama kupila kaj takega, kar ji je bilo na skrivaj všeč.

Potem sva se nenadoma odločila, da se bova vzela. Ne vem, ali me je ona zavestno pripravila do te odločitve ali pa je ideja bila obojestranska. Ne spominjam se, vsekakor mi od začetka ni bilo slabo. Imel sem občutek, da se po naporni službi vračam v toplo zavetje doma, kjer me čaka zakonita žena, namenjena za to, da mi pomaga riniti skozi življenje.

Postopoma se je tudi njej povečal osebni dohodek in tako sva v dvoje lažje shajala od meseca do meseca in resnično nama je bilo lepo — vse dotlej, ko sem nenadoma spoznal, da me je vzela samo zaradi denarja!

Potem sem vsak večer kasno v noč premišljeval o svoji nesreči in iz dneva v dan mi je bilo vse huje. Kljub temu, da bi se vsakemu izmed vas, ki berete te vrstice, usta razpotegnila do ušes, če bi vam povedal, koliko zaslužim, sem se počutil vse bolj neumno.

Moj osebni dohodek je skromen, celo daleč pod poprečjem in

nikakršnih upov ni, da bi bil kdaj boljši, moja žena pa (saj ne boste verjeli!) zasluži ravno enkrat več kot jaz.

Tako vidite, mi je vse bolj razumljivo, da me je vzela samo zaradi denarja. Smilil sem se ji s svojimi skromnimi prejemki, pa me je vzela iz usmiljenja, da bi mi s svojim denarjem pomagala skozi življenje.

e. r.

Koga pravzaprav ljubijo ženske

(Mini anketa)

Rezultati ankete so namenjeni predvsem bralcem moškega spola (op. pisca).

Moški se med seboj razlikujejo, in to včasih zelo hudo, zato bi bilo prav gotovo zanimivo izvedeti, v kakšnega moškega se ženska najhitreje zaljubi. Pa poglejmo!

Ce je moški debel in ga muči revmatizem, se bo ženska prav zaradi tega zaljubila vanj in mu ljubeznivo govorila: »O, ti revmatični debelušček!«

Ce je moški visok in suh, ga bo ženska seveda ljubila prav zaradi tega, ker je podoben električnemu drogu (povezava z električnim kitaro je izključena).

Ce je moški plešast, ga bo ženska ljubila samo zaradi pleše in govorila, da je njen sladki pleško. Ce pa ima kodravo lobanjo, ga bo ljubila prav zaradi kodravih las.

Moški je lahko tudi inteligen-t in v tem primeru bo ženska vanj zaljubljena izključno zaradi inteligence. Ce je slučajno ne-umen kot butalski čevljar, nič ne de, ljubila ga bo zaradi neumno-sti.

Nekateri imajo dolg nos, ampak to sploh ni nič hudega. Ženska se je sposobna v moškega zalju-biti tudi zaradi dolgega nosu.

Včasih se zgodi, da je moški prav neprijetno nesimpatičen, to-da to sploh ni vzrok, da bi si krhal že tako zrahljane živce. Ženske imajo čudne muhe in zaljubijo se lahko v hudo nelepega mladeniča.

Ce je moški že v poznih letih, se ženska vanj zaljubi samo za-radi tega, ker je že star in izku-šen.

Ce pa je mlad, je tudi tu boja-zen odveč. Ženske se prav rade zaljubijo tudi v mlajše moške, ker so neizkušeni in je z njimi včasih tako prijetno.

Nekateri moški so nežni in se ženske zaradi nežnosti noro zaljubijo vanje. Drugi spet so bolj nagnjeni k temu, da svojo žensko pretepajo in psujejo, toda ženske se v moškega zaljubijo tudi za-radi tega.

Kot vidite, se sploh nimate česa bati: kakršnikoli že ste, vsi imate možnosti, da se ženske no-ro zaljubijo v vas.

Ah, da, saj res, skoraj bi po-zabil najvažnejše, kar si velja za-pomniti! Ženska vas bo ljubila v vseh mogočih primerih in situaci-jah, samo v eni ne — če boste tu-di vi njo ljubili.

Takrat vas bo takoj zapustila in si poiskala drugega, ki je ne bo ljubil!

e. r.

Okras

ČESTITKA

18. decembra 1976 so bile v Škofji Loki podeljene letošnje nagrade Severjevega sklada naj-uspešnejšim gledališkim igralcem. Med nagrajence se je uvrstil tudi naš dipl. inž. Mitja Šipek. To visoko priznanje je prejel za prizadevanje in uspehe v sloven-skem amaterskem gledališču, ko je v dolgoletnem iglarskem de-lovanju v kulturnoumetniškem društvu Prežihov Voranc na Rav-nah in v gledališki skupini Svo-bode v Mežici oblikoval vrsto po-membnih vlog. — Iskreno česti-tamo!

Uredništvo

VABILO

Planinsko društvo Ravne vabi vse svoje člane in simpatizerje na 25. jubilejni letni občni zbor, ki bo v soboto, 22. januarja 1977, ob 16.30 v prostorih Name. Po občnem zboru bo veselo planinsko rajanje.

Upravni odbor

STROŠKI INFORMATIVNEGA FUŽINARJA V LETU 1976

Po 41. členu zakona o javnem obveščanju (Ur. list SRS 1973, št. 7) objavljamo podatke o stroških Informativnega fuži-narja v letu 1976.

Lansko leto je izšlo 19 števil-k in 3 priloge. Naklada je bila stalna — 5.500 izvodov.

Stroški za tisk in poštino so znašali	688.396,90 din
honorarji	88.206,00 din

skupaj	776.602,90 din
--------	----------------

Fotografije za to številko so prispevali Franci Kamnik, Karlo Krevh, Franc Rotar in informa-cijska služba.

Nad dolino